Co-editan:

Negres tempestes http://www.negrestempestes.org
L´Aldarull http://www.aldarull.org

Distribució:

Acció Cultural http://www.acciocultural.org
Negres tempestes http://www.negrestempestes.org

Traducció i maquetació a càrrec de Negres tempestes
Disseny de la Portada a càrrec de David Castillo

ISBN: 978-84-613-0590-2

L'edició de la qual s'ha fet la traducció és una edició en castellà d'Ediciones Mayo 37 de l'any 1973.

Índex de Continguts

Reflexions des de Barcelona (maig de 2008)

Amb la recent voluntat del Partit dels Socialistes de Catalunya, Esquerra Republicana de Catalunya, Iniciativa per Catalunya, Els Verds i Esquerra Unida i Alternativa de recuperar la memòria històrica de l'anomenada Guerra Civil Espanyola, s'ha creat una historiografia oficial que dista molt de mostrar-nos els veritables motius que dugueren al poble treballador a plantar cara a l'aixecament militar del General Francisco Franco. El que començà un 19 de juliol de 1936 no acabà amb la victòria militar feixista de 1939. Foren precisament els avantpassats ideològics dels partits que acabem de nomenar qui s'encarregaren d'aplanar el camí del futur dictador. I és per aquest motiu que se'ns està oferint una visió partidista del període republicà amb dues ben clares intencions. D'una banda es vol legitimar l'actual democràcia burgesa com a contraposició als quaranta anys de dictadura feixista. Però d'una altra, i la més greu, se'ns vol amagar i criminalitzar un passat perillós per als interessos de la classe dominant: la Revolució Social dels treballadors i treballadores del 19 de juliol de 1936, que aquests partits es van encarregar de fer fracassar.

Amb la present edició del llibre de Camillo Berneri pretenem posar el nostre gra de sorra per a què els oprimits del segle XXI, els estudiants, els treballadors, els aturats, els precaris, els immigrants, puguin conèixer el seu passat i treure les conclusions adients. Volem fer també un petit homenatge a

totes aquelles persones que van defensar amb la seva vida tot el que es va conquerir durant la Revolució. És per tot això que hem decidit reeditar “Entre la Revolució i les Trinxeres” amb l'aportació de “Ediciones Mayo 37”. Aquest llibre ens dóna una imatge molt clara dels esdeveniments que hi tingueren lloc i ens ajuda a descobrir quina és la veritable cara d'alguns partits i organitzacions que actualment es presenten a sí mateixos com l'esquerra de debò, com la esquerra intel·ligent, quan només són la part més amable del Capital. Amb la seva lectura es desemmascaren aquells partits que ahir, com avui, deien defensar la independència del nostre poble però no tenien cap inconvenient a renunciar a ella i afavorir l’status quo si aquesta independència estava protagonitzada pels treballadors i treballadores i no pas per la burgesia local. I sobretot, si fem aquesta lectura del passat no és només per conèixer uns fets determinats sinó, igual que va fer “Ediciones Mayo 37” al 1973, per denunciar als representants de la burgesia i al seu sistema com a usurpadors de la llibertat de l’ésser humà.

Camillo Berneri fou un testimoni excepcional dels fets que es desenvoluparen del 19 de juliol de 1936 al maig de 1937. Amb les cartes publicades a la revista dels milicians italians "Guerre di Classe" testimonià, des del front d'Aragó a les barricades de Barcelona, les diferents etapes en el que es pogueren dividir aquests deu mesos. Es passà de l'eufòria inicial i la lloa a la revolució, a advertir al proletariat dels perills que suposava la reorganització de la burgesia a través de l’stalinisme del PSUC i del nacionalisme burgès d’Esquerra Republicana de Catalunya i Estat Català. Per acabar es feu una crida a defensar la Revolució i denunciar tant als partits que representaven els interessos de la burgesia, com als marxistes (no stalinistes) del POUM i els líders del moviment llibertari

com Frederica Montseny i Garcia Oliver per actuar com "apaga focs" del Govern central i de la Generalitat de Catalunya, demanant tornar a la feina sense haver aconseguit res a canvi. Denunciar-los, en definitiva, per no estar a l'alçada dels milers de treballadors i treballadores que van aixecar les barricades.

Però remuntem-nos al 19 de Juliol de 1936. Amb la Revolució Social produint-se a l'Estat espanyol, França i Gran Bretanya es troben en una situació delicada: tractar de reconduir tant la Revolució com l'aixecament feixista cap a un govern estable que garanteixi els privilegis de les classes dirigents. A través del Comitè de No Intervenció, les democràcies burgeses europees impedeixen l'entrada d'armes per a les milícies mentre els exèrcits dels Estats alemany i italià recolzen obertament als feixistes. Per la seva banda, la URSS intentava neutralitzar la Revolució mitjançant els seus satèl·lits, PCE i PSUC, per tal d'evitar que la flama s'estengués i fes perillar l'equilibri de forces a Europa i la dominació dels stalinistes a la URSS. Alhora, la burgesia a través dels partits ja esmentats, es reorganitzava aprofitant que la Revolució no havia destruït l'estructura de dominació de l'Estat espanyol a Catalunya, la Generalitat. La classe dominant va anar guanyant terreny a poc a poc, desmantellant tot allò que fins aleshores s'havia aconseguit. L'atac a l'edifici de Telefònica per part de la Guàrdia d'Assalt, controlada pel PSUC, només va ser la gota que va fer vessar el got. El poble, sense consignes, va anar a la Vaga General i va aixecar barricades per defensar la Revolució. Durant aquells dies d'incertesa -en els quals columnes de milicians van estar a punt de tornar del front d'Aragó- el paper de la CNT i particularment dels ministres anarquistes va ser primordial per fer tornar a la feina als treballadors. Sota els arguments de la lluita fratricida i de prioritzar la lluita contra el

feixisme abans que fer la revolució, aconseguiren la desmobilització. Els fets de maig de 1937 van suposar el cop definitiu a les aspiracions revolucionàries del nostre poble i del proletariat mundial, tancant un cicle que es va iniciar amb la Revolució Russa de 1917. Les conseqüències foren la pèrdua del control polític i econòmic per part dels treballadors -a l'agost de 1937 les tropes stalinistes de Líster i les milícies d'Esquerra desmantellaven les col·lectivitzacions del Consell d'Aragó-, la repressió -assassinats selectius i txeques- i la pèrdua de la independència de Catalunya en assumir el govern de la República les competències de seguretat. Curiosament, a Esquerra i Estat Català no els va semblar gens malament aquest traspàs de competències. Fins i tot Companys havia arribat a demanar reforços al govern de la República i es va establir un pla detallat amb els objectius estratègics a bombardejar. D'això en podem trobar els documents a l'Arxiu Nacional de Catalunya. Aquells que deien estimar Catalunya i que defensaven la seva independència van ser els primers a oposar-se a ella i combatre-la, doncs per a aquests partits la independència només podia arribar a través d'un Estat demòcrata burges que defensés els seus interessos de classe.

I ara donem un altre salt en el temps. Anem als inicis de la dècada dels 70. Durant els anteriors deu anys a tota Europa el moviment obrer es va anar desmarcant d'allò que establien els corresponents partits comunistes. Als centres de treball es van anar produint vagues salvatges. Els treballadors, per a realitzar les seves reivindicacions, van assumir per sí mateixos la defensa dels seus interessos d'una manera autònoma. A l'Estat espanyol, durant els inicis dels 70, va ocórrer quelcom semblant. A la crisi internacional del capitalisme es va afegir el final imminent del franquisme. Un sector molt important de la

classe treballadora va trencar amb el Partit Comunista d'Espanya (PCE), el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) i les Comissions Obreres (ja controlades pel PCE-PSUC) i va desenvolupar les seves lluites als centres de treball i barris d'una manera autònoma. Es volia aprofitar aquesta situació per destruir les relacions que impedien –i encara impedeixen- a l'ésser humà desenvolupar-se lliurement. Però aquesta possibilitat de transformació social va avocar en una nova traïció; un període, la Transició, que ens van vendre com exemplar però que va significar que ningú hagi pagat per quaranta anys de franquisme, que els llavors privilegiats que formaven part de la casta dirigent de l'Estat encara ho siguin, que es produeixi una desmobilització general de la classe treballadora propiciada pels partits que s'anomenen d'esquerres, que l'Estat de les autonomies no perdi ocasió d'atacar a les llengües pròpies dels diferents territoris (ni tan sols reconeix moltes d'elles) i que impedeixi la lliure federació de persones i territoris (la companyonia universal dels pobles lliures).

Encara que travessem un període de crisi, la situació actual en 2009 no ha desembocat en cap situació revolucionaria. Però tot i així aquests partits apaga focs i les seves organitzacions satèl·lits encara compleixen un paper fonamental en la sustentació de l'Estat i del capitalisme. Ho fan definint-se com l'única esquerra, la de debò i la intel·ligent alhora que defensa postures obertament burgeses i de dretes. Quan cal, criden a la unitat del vot d'esquerra contra un suposat perill de dretanització perquè saben que això els garantirà vots. Però mentre alerten contra aquesta suposada dretanització, quines polítiques duen a terme? Només cal citar-ne alguns exemples. Les actuals polítiques sobre habitatge estan adreçades només a garantir uns mínims a les immobiliàries, quan aquestes ja han

vist que s'ha acabat el bròquil. Mentre a diverses empreses com Nissan, SEAT, Simón, T-Systems, Delphi, Mahle, Roca o Funosa es desenvolupen Expedients de Regulació d'Ocupació que suposen molts acomiadaments -i que s'aprofiten per fer fora els sindicalistes més combatius- es premia amb la Creu de Sant Jordi a Andreas Schleef, el llavors president de SEAT i responsable directe d'aquests tipus d'expedients. I tot això amb l'ajuda inestimable de les centrals sindicals CCOO i UGT, organitzacions venudes a la patronal, quan no al seva completa disposició. Mentre a l'aeroport del Prat el personal de terra d'Iberia ocupava les pistes com a mesura de protesta davant la imminent pèrdua de llocs de treball, tots els partits s'escandalitzaven i aprofitaven l'avinentesa per demanar el traspàs de les corresponents competències com si això resolgués els problemes dels treballadors. Això sí, a l'hora de donar suport als treballadors acusats de sedició, ningú no mogué ni un dit. Parlen de democràcia participativa i de drets humans quan la Conselleria d'Interior -és a dir de repressió social- de Joan Saura envia al tribunal d'excepció que és l'Audiència Nacional espanyola a la Núria Pòrtulas sota la molt humana i democràtica llei antiterrorista, denega el tercer grau a l'Amadeu Casellas, i els Mossos d'Esquadra utilitzen armes prohibides per la seva pròpia legislació per reprimir manifestacions, quan no les impedeixen directament. Diuen defensar la conciliació de la vida laboral i familiar però els conductors i conductores de TMB de Barcelona hagueren de dur a terme una vaga per tal de garantir els dos dies de descans setmanal. I així, un llarg llistat que amb l'inestimable ajuda de la burocràcia sindical no s'ha traduït en cap ampli despertar de la consciència de classe.

Pel que fa referència a la qüestió nacional, els partits

nacionalistes han aprofitat els conflictes com el dels treballadors de terra d'Iberia i el mal funcionament del servei de Rodalies de RENFE per demanar el traspàs de les corresponents competències com si això suposés per si mateix una millora o un pas endavant cap a la independència. No és la Unió Europea la que dicta que tots aquests serveis han de ser privatitzats? Aleshores, a què respon aquesta estratègia? Des del nostre parer no hi ha res de nou. Aquests partits que diuen defensar els interessos del poble català responen als interessos de la burgesia, i per tant aprofiten els sentiment de pertinença a un poble oprimit per treure'n benefici propi. A l'hora de privatitzar la beneficiada serà la burgesia i no pas la classe treballadora. Ara que, com canviaria la cosa si com al 1936 aquest procés fos encapçalat per les classes oprimides! I és que a diferència dels períodes dels que hem parlat anteriorment en els que la premsa de partit era molt valuosa, actualment tota aquesta responsabilitat recau sobre els grups mediàtics afins -encara que més aviat hauríem de dir que són els partits polítics qui són afins a determinats grups mediàtico-empresarials- que són els encarregats d'edulcorar, amagar i tergiversar aquelles informacions per treure benefici i mantenir al conjunt de la població sota el seu control econòmic i polític.

La història oficial està feta pels que ostenten el poder. Als Països Catalans i la resta de l'Estat espanyol els partits que representen a les classes dirigents han fet una llei de la memòria històrica a mesura dels interessos d'aquestes classes. Intenten amagar o tergiversar uns fets revolucionaris sense els quals no es pot entendre com es va aturar l'alçament feixista de 1936. En comptes de revolucionaris, els diuen lluitadors per la democràcia o, simplement, antifranquistes, com si realment

haguessin donat les seves vides per un sistema gairebé igual a l'actual i no pas per aconseguir la Revolució Social. Això és el que ens ha portat a reeditar el llibre "Entre la Revolució i les Trinxeres". Perquè si d'alguna cosa serveix el coneixement dels fets històrics es per treure les conclusions adients, per aprendre dels errors del passat i de les estratègies dels contrarevolucionaris: partits, sindicats grogs i totes aquelles organitzacions que s'oposen o tracten de dirigir les lluites autònomes. I el que és molt important, per mirar endavant, per donar eines als moviments socials que realment es plantegin la transformació de la realitat com un procés que no passa per la reforma de les institucions, sinó per la destrucció de tot element de opressió que impedeix el lliure desenvolupament de les persones i la construcció d'una societat realment lliure.

Col·lectiu Negres Tempestes
http://www. negrestempestes. org

Gener de 2009
Berneri: El seu context històric

Berneri va ser un d'aquells revolucionaris internacionals que van venir a l'Estat Espanyol, no només a combatre contra el feixisme, sinó també a portar a terme la revolució social. Immers en la política del seu temps, defensant sempre les idees anarquistes, va denunciar incansablement les maniobres encaminades a liquidar-la, tant dels stalinistes com de la pròpia burocràcia en formació de la CNT.

Per això mateix va ser assassinat en els anomenats fets de Maig. Va ser víctima de la seva coherència vital, el seu lliurament a la revolució i la seva denúncia de la contrarevolució en marxa des de gairebé l'inici de la Guerra Civil. Per a ell, com per a la majoria dels anarquistes, la guerra i la revolució eren inseparables. Si es combatia en la guerra a les milícies, no era per restablir la República dels Treballadors de 1931, sinó per portar a terme la revolució social llibertària amb totes les seves conseqüències. El camí que havia pres l'organització anarcosindicalista des del mateix juliol de 1936 desorientava a molts. No obstant això, en la majoria dels casos es va obeir una disciplina de partit digna d'un altre tipus de partits. Aquesta disciplina es va imposar a totes les veus discordants que dintre del moviment llibertari clamaven contra la traïció —o almenys l'abandó— històrica als principis anarquistes que gairebé tothom, dins de l'organització, deia

defensar.

Els revolucionaris de les anteriors insurreccions de 1932-33, com Garcia Oliver, ara parlaven de col·laborar amb les altres forces antifeixistes, sabent que per a això caldria ajornar la revolució fins al final de la guerra si les potències democràtiques estrangeres restaven quietes davant una victòria revolucionària. Prenien el llenguatge del Partit Comunista parlant de guanyar la guerra i després fer la revolució.

No s'adonaven que la revolució només es podria frenar des d'ara amb les armes, perquè no avançava o retrocedia a voluntat, sinó que era un procés que, una vegada desencadenat, no es podia aturar si no era amb un bany de sang. No entenien que era únicament el poble en armes qui podia plantar cara al feixisme, com es va demostrar el mes de juliol i, més tard, a la batalla de Madrid. Com es va dir a posteriori, va ser el poble en armes qui va fer la revolució i l'exèrcit del poble qui va perdre la guerra.

Les conseqüències de posar límits a la revolució van ser devastadores: es va renunciar a la revolució en curs i es va donar via lliure a la liquidació de les col·lectivitats, Aragó va caure en la més vergonyosa de les derrotes republicanes i es va estendre un estat de desmoralització absoluta en els fronts. Es van perdre gairebé dos-cents quilòmetres de front i es va veure la realitat gairebé profètica de les paraules de Durruti, que deia que si perdien la guerra la situació seria devastadora, ja que haurien d’emportar-se tot el poble amb ells perquè l'enemic no tindria pietat de ningú.

Berneri, a més, va ser un expert en política internacional. Això es reflecteix en la seva visió estratègica a escala global que cap govern del món s'hagués atrevit a seguir, ja que representava el coratge dels revolucionaris. Alhora que denunciava davant el món la intervenció de l'Alemanya nazi i de la Itàlia feixista al costat de Franco, com tots els antifeixistes, demanava que s'actués políticament o militarment en dos fronts revolucionaris: el Marroc i Portugal. Ambdós territoris eren les bases de l'exèrcit nacional i la seva pèrdua —ja fos per una intervenció militar o per una revolta interna— significaria la seva inevitable derrota.

Encara que els ministres “anarquistes” coneixien aquesta possibilitat i encara que algun d'ells li ho va fer saber al president Largo Caballero, aquest mai es va atrevir a reconèixer la independència del Marroc (que era el que demanava Berneri, entre d’altres) ni a iniciar cap acció contra Portugal. D'haver-ho fet, és possible que els seus pobles s'haguessin aixecat contra els seus dirigents, partidaris de Franco. Però això no són més que especulacions.

El seu assassinat (comparable al d'Andreu Nin) simbolitza millor que qualsevol altre fet el triomf de la contrarevolució sobre la revolució i tot el que aquesta representava.

Aldarull Edicions, 2009
www.acciocultural.org

Guerra de Classes 1937, Guerra de Classes 1973 (Pròleg de l'edició de 1973)

Si de cas la victòria de la revolució
només sigui possible un cop
consumada la contrarevolució.
Karl Marx

I

Camillo Berneri, militant anarquista italià, va ser indiscutiblement un dels combatents més lúcids i radicals de la revolució iniciada a Espanya el 19 de juliol de 1936 . La seva actitud revolucionària sense concessions, manifestada des de les columnes de la revista *Guerre di Classe* (guerra de classes) —així com des de les trinxeres del front d'Aragó i les barricades de Barcelona—, va servir per posar de relleu l'enorme abast de l'audaç lluita empresa pel proletariat espanyol i els perills que l'aguaitaven. La seva mort, el 1937, a mans de la contrarevolució estalinocapitalista va confirmar tràgicament les seves previsions i advertències.

Com Berneri, tampoc la Revolució espanyola va poder sobreviure a la feroç repressió del proletariat en armes exercida per la burgesia republicana i el seu fidel servidor, el Partit

Comunista. Però malgrat tot, aquells dies del mes de maig de 1937, que van veure els obrers catalans enfrontar-se als seus aliats de la tarda anterior per defensar amb la seva sang les conquestes de la revolució del 19 de juliol, havien marcat de manera inesborrable el punt més alt de la radicalitat revolucionària. Per això diem que per poder conèixer la via revolucionària que es perfila a través de les lluites actuals cal haver sabut captar el sentit profund del missatge de Camillo Berneri: cal ser capaços d'interpretar, l'any 1973, les clares lliçons del maig de 1937.

II

No es poden entendre els esdeveniments del maig del 37 a Barcelona si no és fent referència a la realitat història del moment: d'una banda, a la decadència del sistema capitalista i, de l'altra, a la depressió profunda del moviment obrer internacional. Vegem ràpidament de què es tracta.

Després de la guerra imperialista de 1914-1918, que va portar el capitalisme al caire de la revolució a tot el continent, el sistema només va aconseguir arribar a una situació de falsa estabilitat que va ser bruscament trencada per la crisi mundial de 1929: el capitalisme es veia progressivament abocat a la barbàrie que culminaria amb la guerra mundial de 1939-1945.

El declivi capitalista va ser molt acusat en un país com Espanya, on la classe dominant estava constituïda per una

inestable barreja d'una burgesia industrial feble —fortament supeditada als *trusts* «estrangers»— amb un ampli sector reaccionari format per aburgesats feudals, noblesa terratinent i grans dominis eclesiàstics, que duien a terme una explotació ferotge de la classe obrera i de la pagesia.

Amb la crisi de 1929, a Espanya va arribar la falsa estabilitat simbolitzada per la dictadura de Primo de Rivera, que amb la seva caiguda va arrossegar la monarquia mateixa. Però la República burgesa de 1931 no podia posar de manifest la feblesa congènita de la classe dominant, mancada d'un poder central sòlidament constituït i organitzat, limitada a un estret marge de maniobra política, sense àmplies capes mitjanes en què recolzar-se, i enfrontada a la potent capacitat combativa d'una classe obrera i camperola sensibilitzada pels creixents contrastos socials (expressió de la pobresa econòmica del país) i temperada, d'altra banda, en les insurreccions esporàdiques a què dita misèria els conduïa.

El Capital encarava el període de decadència del sistema recorrent a dues formes estratègiques aparentment oposades, però al servei d'uns mateixos interessos: en uns països, jugant la carta del feixisme (Alemanya, Itàlia, Portugal, etc.), en d'altres, jugant la carta de la democràcia i reunint entorn del programa del Capital (*New Deal*, intervenció directa de l'Estat en l'economia) a totes les classes socials (fronts populars). A Espanya, la burgesia va intentar al mateix temps totes dues estratègies. D'una banda, l'autoritarisme feixista (Sanjurjo, 1932; Gil Robles, 1933-1935; Franco, 1936). De l'altra, la «República democràtica», el frontpopulisme, la *unió sagrada* —en torn del programa polític del Capital— de la burgesia

«avançada», de les capes mitjanes i de les organitzacions obreres, des de la UGT i els estalinistes fins a la mateixa CNT-FAI.

Aquest doble joc de la burgesia espanyola explica que la insurrecció franquista del 18 de juliol de 1936 fos quelcom més que un simple pronunciament militar, i que gaudís indiscutiblement de la complicitat tàcita de la República del Front Popular. No obstant això, la resposta absolutament espontània i irresistible de la classe obrera va aconseguir modificar la situació en 24 hores, traient de la seva passivitat les organitzacions obreres i trencant la sòrdida hostilitat de la burgesia republicana que, segons el mateix Alcalá Zamora, no hauria pensat a resistir Franco si no hagués estat empès per les masses.

Els fets parlen clarament. Precisament a partir del 19 de juliol, el proletariat, conjugant la seva lluita armada amb la vaga general, aconseguia portar la lluita social al seu punt més alt de tensió. Només a partir del 28 de juliol, amb l'extinció completa de la vaga general, l'aterrida burgesia republicana pot tornar a pensar a adaptar-se a la nova situació, legalitzant els fets consumats (expropiacions, repartiments de terres, control obrer, depuració de l'exèrcit i de la policia, etc.), sempre que aquestes conquestes acceptin quedar sotmeses a la guerra antifranquista i, així, es pugui deixar de costat, amb el pretext de la guerra, la necessària destrucció del poder polític de la burgesia: l'Estat capitalista.

Les milícies proletàries, sorgides espontàniament de la fermentació social, van caure molt d'hora sota un control cada

vegada més gran del Comitè Central de Milícies, organisme formalment «proletari» però sota el control polític de socialistes, estalinistes, anarquistes i partits burgesos que disposaven de la majoria de delegats. Paral·lelament, les col·lectivitzacions, destinades a col·locar les relacions de producció i de distribució sota el control directe del mateix proletariat, van veure supeditat el seu funcionament a la instància suprema del Consell Econòmic de la Generalitat de Catalunya.

La burgesia conservava quelcom més que un simple poder d'aparença. Els engranatges fonamentals de l'Estat van quedar pràcticament intactes: l'exèrcit (encara que sota noves formes), la policia (els cossos de la Guàrdia d'Assalt i la Guàrdia Civil no van ser dissolts i van quedar-se a les casernes esperant la seva oportunitat) i la burocràcia (dedicada a inspirar, en el sentit dels interessos de la burgesia, les decisions del Comitè Central de Milícies i del Consell d'Economia). La vaga de masses inicial s'havia transformat en una guerra que enfrontava obrers contra obrers i camperols contra camperols sota el control de la burgesia, tant en el camp de Franco com en el de Companys i Azaña. Era evident que fins i tot la victòria del bàndol antifeixista amenaçava d'enfortir la burgesia republicana i tornar-se, així, contra els interessos de la classe del proletariat.

Al manteniment dels engranatges de l'Estat i a l'obstrucció de les realitzacions de la revolució tant al front com a la rereguarda, va afegir-se el reforçament de la política de la burgesia per la sagrada aliança d'ugetistes, estalinistes i la direcció de la CNT-FAI. La reacció estalinocapitalista cercava

contínuament ocasions per atacar la revolució. A finals d'abril, la Conselleria d'Ordre Públic va intentar posar en pràctica l'acord de la Generalitat que prohibia la circulació i l'exercici de les seves funcions a les patrulles de control: els treballadors armats es van apostar en llocs estratègics i van desarmar 250 guàrdies enviats per la Generalitat. Així mateix, la Generalitat va enviar tropes a les frontera per reemplaçar els comitès obrers que la controlaven des del 19 de juliol: van ser rebutjats i desarmats i es van registrar violents enfrontaments a Puigcerdà. Es pressentia un proper xoc general i decisiu.

Va ser precisament el maig de 1937 quan la contrarevolució, acomplerta la seva feina preparatòria, va jutjar arribat el moment de passar de l'ofensiva verbal a l'ofensiva armada, abalançar-se sobre la Revolució, desarticular-la, obligar-la a retrocedir i aniquilar-la. Així, el dia 3 de maig de 1937, a tres quarts de tres, el comissari d'Ordre Públic de la Generalitat, Rodríguez Salas (estalinista), al capdavant d'una banda de guàrdies d'assalt, va intentar ocupar l'edifici de Telefònica a la plaça de Catalunya, proveït d'una ordre signada per Aiguadé, conseller de la Generalitat: els obrers de la Telefònica van contestar les armes amb les armes. Immediatament, sense més convocatòria que el soroll dels primers trets, els obrers catalans es van aixecar en armes com el 19 de juliol, conjugant la vaga general amb la lluita armada, omplint el país de barricades i preparant-se per a l'assalt de la Generalitat a la primera ordre del comandament suprem de la CNT-FAI. Com a la provocació feixista de juliol de 1936, la maldestra provocació estalinista de maig de 1937 només va servir per posar de manifest la decisió del proletariat català de portar la lluita de classes fins a les darreres conseqüències.

El Govern central va reaccionar ràpidament en el seu doble front polític i militar, enviant a Catalunya, d'una banda, dos representants de la sagrada aliança —els «ministres anarquistes» Garcia Oliver i Federica Montseny— i d'altra banda, 5.000 guàrdies d'assalt. Mentrestant, els vaixells de guerra apuntaven els seus canons cap a Barcelona. Per efecte de la repressió conjunta del poder de la burgesia, de les organitzacions obreres contrarevolucionàries (UGT, estalinistes) i de la direcció de la seva organització —CNT-FAI —, va quedar esclafada, no sense resistència, l'última temptativa del proletariat en armes de salvar la Revolució. Un cop desarmat físicament i moralment el moviment revolucionari, la victòria franquista era ja únicament una qüestió de temps.

Per garantir la Revolució no n'hi ha prou que les masses estiguin armades i hagin expropiat els burgesos: cal que destrueixin de dalt a baix l'Estat capitalista i que organitzin el seu propi sistema. Cal que siguin capaces de combatre les idees representades pels líders estalinistes i reformistes amb el mateix rigor amb què ataquen els capitalistes individuals i els líders dels partits burgesos. A partir del maig de 1937, tota temptativa revolucionària que no sàpiga ser fidel a aquesta experiència es condemna purament i simplement a la inexistència. Assaltar l'Estat, enfrontar-se sense vacil·lacions a la contrarevolució estalinoreformista: aquests són els trets distintius de la revolució que s'apropa.

III

Només es pot comprendre l'actual ressorgiment revolucionari fent referència a la realitat històrica del moment: d'una banda, a la decadència del sistema capitalista i, de l'altra, a la superació de la depressió profunda en què s'ha vist sotmès el moviment obrer internacional. Vegem ràpidament de què es tracta.

La desfeta, l'any 1937, de l'últim bastió revolucionari no era més que el preludi de la contrarevolució internacional amb tota la seva barbàrie: guerra mundial, camps de concentració, terror atòmic. El capitalisme en la seva fase de decadència necessitava recórrer a aquests mitjans tan brutals i expeditius per prorrogar les contradiccions del sistema: mitjançant la guerra —la destrucció pura i simple del mitjans de producció, les mercaderies i els éssers humans— el mercat quedava temporalment tranquil per poder emprendre un nou cicle d'acumulació del Capital. Calia que l'auge econòmic de la postguerra arribés a la seva maduresa perquè afloressin de nou les contradiccions del sistema.

Amb la guerra mundial, el proletariat internacional va veure tancats els seus horitzons revolucionaris, de manera que totes les seves energies van restar supeditades als interessos de l'anomenat «bloc aliat», que reunia en el seu si les democràcies burgeses i la Unió Soviètica —que assumia definitivament el paper de potència imperialista. La postguerra només va servir perquè la classe obrera fos sotmesa a un procés d'explotació

creixent, de reconstrucció ampliada de l'aparat productiu, d'intensificació dels ritmes de productivitat, d'augment de la taxa de plusvàlua, i, en definitiva, d'integració moral i física al programa polític del Capital.

Aquesta integració al programa del Capital va córrer a càrrec no sols del domini directe de la burgesia i el seu Estat, sinó també de les organitzacions obreres (sindicats, partits socialistes i comunistes), dedicades a enquadrar el proletariat mitjançant unes estructures rígidament jerarquitzades i burocratitzades per negociar, en nom del proletariat, pactes amb la burgesia. Però, a mesura que el nou procés d'expansió del Capital veu coberts els seus objectius i que el desenvolupament de les forces productives deixa enrere les condicions pròpies de la fase de reconstrucció de la postguerra, les contradiccions del sistema apareixen de nou a plena llum, i es perfila clarament l'alternativa revolucionària al programa polític del Capital.

Les anomenades *vagues salvatges* (és a dir, vagues empreses al marge i molts cops en contra del sindicat i les organitzacions d'enquadrament), van prenent cada vegada més importància i força als països desenvolupats: una fracció creixent de la classe obrera es veu abocada, fins i tot en nom de la simple eficàcia, a no confiar més les seves reivindicacions a les organitzacions tradicionals, a dotar les seves lluites d'una organització autònoma: a assumir per si mateixa la defensa dels seus interessos. Aquestes vagues salvatges, que tenen, al principi, el caràcter de motins aïllats, arriben a convertir-se en amplis moviments de vaga general salvatge: aquests són els casos de Bèlgica en el període 1960-1961, de França l'any

1968 i de Polònia els anys 1970-1971.

Amb això entra definitivament en crisi l'enquadrament del proletariat a través dels seus engranatges tradicionals de manteniment del sistema. És només l'anunci d'un moviment ampli del proletariat internacional per destruir les relacions socials existents (treball assalariat, explotació de l'home per l'home), i imposar el seu sistema: el Comunisme. La novetat de les lluites actuals i de la seva força revolucionària radica en el fet que les condicions de la Revolució comunista ara ja es donen: el desencadenament és només qüestió de circumstàncies. El Capitalisme es troba efectivament amenaçat per la guspira més petita.

La lluita quotidiana de la classe obrera al nostre país així ho testimonia. El moviment obrer espanyol està vivint en els nostres dies el pas de les lluites *salvatges* al marge de les seves avantguardes dirigistes cap a la constitució de la seva organització de classe. Importants fraccions del moviment obrer en la seva lluita quotidiana contra el capitalisme es van veure portades a trencar amb unes organitzacions que es manifestaven, cada vegada més, com obstacles per al seu avanç. La ruptura amb el reformisme del Partit Comunista (PC) i de les Comissions Obreres controlades per aquest partit va ser només un primer pas cap a l'organització de classe. A continuació, el proletariat ha hagut d'enfrontar-se amb idèntic rigor a les temptatives d'implantar nous dirigismes en el si del moviment obrer antireformista per tot un seguit de grupuscles i *avantguardes*. El contingut de la lluita d'aquests darrers anys va prenent forma, s'organitza, es generalitza i planteja clarament les condicions que caracteritzen l'organització de

classe del proletariat. La classe obrera pren consciència de la seva situació en el curs de la seva pròpia lluita: s'organitza en la mateixa base, en fàbriques i barris; no admet una separació entre dirigents i executants dins de l'organització revolucionària; lluita ja des d'ara per una societat en què l'emancipació dels treballadors sigui l'obra dels mateixos treballadors, una societat sense classes. Com Berneri el 1937, nosaltres l'any 1973 lluitem per la Revolució i per l'organització de classe que la faci possible.

Ediciones Mayo-37 es proposa mostrar la raó i el mecanisme de les lluites passades, presents i futures del proletariat en la seva pràctica comunista. Veiem que aniquilar totes les mistificacions del Capital, vinguin de l'Estat, del PC o de grupuscles és una pràctica comunista. Que això es faci mitjançant la paraula o l'acte respon a les necessitats de cada moment i de cada circumstància. Participar de l'agitació i de la unificació que els moviments socials emprenen des de diferents parts és una pràctica comunista. A la seva manera, el Comunisme ha passat ja a l'atac.

Maig de 1937. Cadàvers de joves llibertaris assassinats per la repressió comunista, abandonats al cementiri de Sants

Llevem àncores (9 d'octubre de 1936)

No es tracta del nou títol del nostre periòdic. El nostre pensament s'ha renovat, ha ampliat la perspectiva i ha madurat en inducció. Però el fons no ha canviat i això no és cap mal si es pensa fins a quin punt els fets han confirmat i confirmaran les nostres idees fonamentals. *Guerre di Classe* és un títol d'actualitat a través de milers d'anys. Ho continuarà sent encara durant segles. Guerra de classes: tal és la guerra en què aquí ens trobem i en què nosaltres *vivim*. I nosaltres la reconeixem i l'afirmem com a tal. Guerra civil i revolució social són a Espanya dos aspectes d'una mateixa realitat: un país està en marxa cap a un nou ordre polític i econòmic i, sense dictadura i contra tot esperit dictatorial, es constituirà en el punt de sortida i en l'expressió especial del desenvolupament del col·lectivisme llibertari.

Observadors atents d'allò que es produeix entorn nostre, crítics independents, no podem fer res més que expressar el nostre entusiasme per Espanya, si tenim en compte les grans línies i no només els detalls de l'obra.

Ardent com el seu sol i com les seves dones, generosa com el seu vi, dura com la seva terra, l'Espanya laboriosa escriu cada dia pàgines lluminoses d'heroisme revolucionari. I cada dia forja, de manera vacil·lant però potent, els instruments de la seva pròpia emancipació social. A més, ella coordina les seves

forces constructives que cada dia guanyen en vigor, seguretat i fortalesa. I tot això sobre plans propis i sense plagiar tal o tal revolució.

A Espanya no n'hi ha prou de donar la sang i la vida per la lluita antifeixista. Cal pensar que el resplendor de l'incendi espanyol atraurà els esperits i els cors de tots els revolucionaris del món, ja que aquí s'ha iniciat una lluita de tipus *mundial* en l'ordre de les repercussions que aquesta tindrà en l'avenir.

«És a Espanya on l'anarquisme trobarà per primera vegada la mesura de la seva capacitat constructiva».

És la Federació Ibèrica dels Municipis Lliures la que constituirà la pedra fonamental i el punt de sortida del renaixement europeu. És per tot això que els feixismes col·ligats busquen ofegar en sang aquest incendi.

¿El programa del nostre periòdic?

Contribuir a oposar a la santa aliança l'agitació popular internacional en favor de l'Espanya republicana.

Il·lustrar les conquestes socials de la Revolució espanyola. Defensar l'anarquisme contra difamacions idiotes.

Contribuir a l'assoliment de les experiències que es desenvolupen sota els nostres ulls, que hem d'esforçar-nos a mantenir oberts i atents per aprofitar les lliçons útils en benefici de la Revolució italiana.

Continuar la nostra propaganda i coordinar els nostres esforços.

Hem encès la nostra torxa i us la confiem, companys. Agiteu-la ben alt: com una crida que reuneixi tots aquells que es troben dispersos, com un símbol que reagrupi els més fidels, com un desafiament a l'enemic.

I també com un homenatge als caiguts i als que cauran i que, tot i això, sempre seran vius.[1]

1 Pocs mesos després d'aquest article, va ser ell mateix qui va caure, amb holocaust a la seva integritat moral i revolucionària. Nota del llibre d'Ediciones Mayo-37.

Milicià de la Columna “Rojo y Negro” amb la seva companya i la seva filla

Dictadura del Proletariat i Socialisme d'Estat (5 de novembre de 1936)

La dictadura del proletariat és una concepció marxista. Segons Lenin, «només és marxista aquell que fa extensiu el reconeixement de la lluita de classes al reconeixement de la dictadura del proletariat». Lenin tenia raó: la dictadura del proletariat no és altra cosa —segons Marx— que la conquesta de l'Estat per part del proletariat que, organitzat en una classe políticament dominant, arribi a la supressió de totes les classes a través del socialisme d'Estat.

A la *Crítica del Programa de Gotha*, escrita per Marx el 1875, es llegeix:

«Entre la societat capitalista i la societat comunista, se situa el període de transformació revolucionari de la primera a la segona. A aquest període li'n correspon un altre de transició política, durant el qual l'Estat no pot ser cap altra cosa que la dictadura del proletariat».

Al *Manifest comunista*, l'any 1847, ja deia:

«El primer pas cap a la via de la revolució obrera és l'elevació del proletariat al lloc de classe dominant.

El proletariat s'aprofitarà de la seva dominació política per

arrencar a la burgesia, a poc a poc, tot el capital, per centralitzar tots els instruments de producció a les mans de l'Estat, és a dir, a les mans del mateix proletariat, organitzat com a classe dominant».

Lenin, a *L'Estat i la revolució*, reafirma la tesi marxista:

«El proletariat té necessitat de l'Estat només durant un cert temps. La supressió de l'Estat com una idea finalista no és el que ens separa dels anarquistes. El que ens en separa és que nosaltres afirmem que per arribar a aquesta finalitat és indispensable utilitzar temporalment els instruments, els mitjans i les formes de fer del poder polític contra els explotadors, de la mateixa manera que, per suprimir les classes, és indispensable establir temporalment la dictadura de la classe oprimida.

L'Estat anirà desapareixent a mesura que desapareguin els capitalistes, quan no existeixin més classes i quan no hi hagi més necessitat, en conseqüència, d'oprimir cap classe. Però l'Estat no morirà completament mentre sobrevisqui el dret burgès que consagra, de fet, la desigualtat. Per tal que l'Estat mori completament cal l'establiment del comunisme integral».

L'Estat proletari és concebut d'una manera política transitòria destinada a destruir les classes. Una expropiació gradual i la idea d'un capitalisme d'Estat es troben a la base d'aquesta concepció. El programa econòmic de Lenin, a la vigília de la Revolució d'Octubre, acaba amb aquesta frase: «El socialisme no és cap altra cosa que el monopoli socialista de l'Estat.»

Segons Lenin:

«La distinció entre marxistes i anarquistes consisteix en el següent:

1. Els marxistes, encara que proposen la destrucció completa de l'Estat, no la consideren realitzable fins després de la destrucció de les classes per la revolució socialista, *i com un resultat del triomf del socialisme* que finalitzarà amb la destrucció de l'Estat. Els anarquistes volen la supressió completa de l'Estat d'un dia per l'altre, sense comprendre quines són les condicions que poden permetre fer-ho.

2. Els marxistes proclamen la necessitat que el proletariat s'apoderin del poder polític, que es destrueixi completament la vella màquina de l'Estat i que se substitueixi per un nou aparell, consistent en l'organització dels obrers armats sobre el tipus de la *Comuna*. Els anarquistes, reclamant la destrucció de la màquina de l'Estat, no saben ni *com* ni *amb què* la substituirà el proletariat, ni saben *quin ús* s'haurà de fer del poder revolucionari i rebutgen la dictadura revolucionària del proletariat.

3. Els marxistes volen preparar el proletariat per a la revolució utilitzant l'Estat modern; els anarquistes rebutgen aquest mètode.»

Lenin desfigurava les coses. Els marxistes «no es proposen la destrucció de l'Estat», sinó que preveuen la desaparició natural de l'Estat com a conseqüència de la destrucció de les classes per mitjà de la «dictadura del proletariat», és a dir, del

socialisme d'Estat, en tant que els anarquistes volen la destrucció de les classes per mitjà de la revolució social, que suprimeix amb les classes l'Estat mateix.

D'altra banda, els marxistes no proposen la conquesta armada de la Comuna per part de tot el proletariat, sinó que proposen la conquesta de l'Estat per al partit, que suposen que representa el proletariat. Els anarquistes admeten l'ús d'un poder directe per part del proletariat, però entenen que l'òrgan d'aquest poder ha d'estar constituït pel conjunt de sistemes de gestió de tipus comunista, organitzacions corporatives, institucions comunals, regionals i nacionals, lliurement constituïdes i al marge i contra tota ingerència o monopoli polític de partit, i esforçant-se a reduir al mínim la centralització administrativa, etc. Lenin, en el seu afany de polèmica, simplifica arbitràriament l'extensió diferencial que hi ha entre els marxistes i nosaltres.

La següent fórmula Leninista («Els marxistes volen preparar el proletariat per a la Revolució utilitzant l'aparell de l'Estat modern) és la base del jacobinisme leninista, com és també la base del parlamentarisme i del ministerialisme socialreformista.

Als congressos socialistes internacionals de Londres (1896) i de París (1900) va quedar establert que podien adherir-se a la Internacional Socialista només els partits i les organitzacions obreres que reconeguessin el principi de «conquesta socialista dels poders públics per la *fracció del proletariat* organitzat en partit de classe». L'escissió es va produir sobre aquest punt capital, però el fet comprovable i efectiu —l'exclusió dels

anarquistes del si de la Internacional— no era més que el triomf del ministerialisme, de l'oportunisme, del *cretinisme parlamentari*.

Els sindicalistes antiparlamentaris i algunes fraccions comunistes que protesten contra el marxisme rebutgen la conquesta dels poders públics com una acció socialista prerevolucionària o revolucionària.

Qui faci una mirada retrospectiva sobre la història del socialisme a partir de l'exclusió dels anarquistes podrà constatar clarament la decadència i la degeneració graduals del marxisme com a filosofia política, mitjançant les interpretacions i la pràctica socialdemocràtiques.

El leninisme constitueix, sense cap dubte, una tornada a l'esperit revolucionari del marxisme, però constitueix també una tornada als sofismes i les abstraccions de la metafísica marxista.

Compte amb el revolt perillós (5 de novembre)

1. Jo no diré com alguns: «Jo no puc callar!». No. Jo vull parlar. Tinc el dret i el deure de fer-ho en nom de l'autocrítica, que constitueix l'essència de tot moviment o partit que té cura de conservar la seva fisonomia pròpia i que es preocupa d'acomplir la seva missió històrica. Persuadit que la revolució espanyola s'apropa precipitadament a una revolt perillós, prenc la meva ploma com prendria la pistola o el fusell.

Amb la mateixa resolució i amb idèntica ferocitat. Que em sigui permès l'estil que encaixa amb l'atmosfera de guerra en què visc: l'estil d'una descàrrega de metralladora.

2. La situació militar no ha millorat. Heus-ne ací les causes principals: manca d'armes i de municions, absència d'unitat al comandament, insuficiència general de caps, actitud de capitulació al Govern central, dualisme i antagonisme entre Madrid i Barcelona. Sembla evident que cal passar de la guerra de posicions a una guerra de moviment, desencadenant l'ofensiva sobre un sòlid i ampli pla de conjunt. El temps juga *contra nosaltres*. És absolutament necessari accelerar el procés guerrer per tal de sobrepassar la fase de la guerra per entrar a la més àmplia i profunda de la Revolució social.

3. Cal guanyar la guerra. Però no es guanyarà la guerra limitant el problema a les «estrictes condicions militars» de la

victòria. Cal —abans que res— parar atenció a les condicions politicosocials de la victòria.

La guerra civil espanyola és ja un conflicte internacional. Sobre el terreny internacional sobre el qual s'ha de plantejar el problema de l'acció revolucionària de funció de la guerra mateixa, cal tocar els punts vulnerables: en aquest cas, és al Marroc i a Portugal on es pot i s'ha de ferir cruelment el feixisme espanyol. Fins avui, la preocupació obsessiva pel material de guerra no ha permès posar en marxa un pla d'acció que —dut a terme hàbilment i oportunament— hauria aconseguit avortar el *"putchst"* feixista. Els anarquistes que assumeixen el comandament de generals farien molt bé de recordar les seves experiències revolucionàries.

4. Quan la CNT de Madrid declara que «el Govern de Madrid no sap dirigir la guerra» planteja inevitablement dos problemes: el de la intervenció de la CNT als problemes de la guerra i el de les condicions i la forma d'aquesta intervenció. No es tracta de reformes sobrehumanes, sinó, simplement, d'una àmplia, profunda i ràpida reforma dels quadres dirigents i dels òrgans i mitjans d'enllaç entre les diverses columnes. La militarització de les milícies no comporta una única solució d'ordre tècnic. És una falta política haver-la acceptat pacíficament sense aclarir-ne les intencions, esclarir-ne els punts foscos ni haver-ne discutit les línies generals. «L'esperit de calúmnia» i la confusió entre el poder del control polític i el poder del comandament militar poden, en part, justificar el decret de la Generalitat de Catalunya, però tal decret no soluciona de cap manera els problemes vitals de la victòria de la Revolució.

5. No és possible trobar solució al problema de les necessitats de la guerra sense abans haver resolt el que planteja la política espanyola. Fàbregas, conseller de Finances de Catalunya, ha declarat: «Nosaltres hem enviat una comissió a Madrid per demanar al Govern un crèdit de 300 milions de pessetes, 30 milions per a la compra de material de guerra i 150 milions per a la compra de matèries primeres. Nosaltres vam oferir com a garantia mil milions de pessetes en títols de renda pertanyents a les nostres caixes d'estalvis i dipositades al Banc d'Espanya. Tot ha estat rebutjat». (*Solidaritat Obrera*, 29/09/1936)

Madrid no en té prou de regnar, també vol governar. En el seu conjunt, el Govern espanyol és tan contrari a la Revolució social com ho és al feixisme monàrquic i clerical. Madrid vol «el retorn a la normalitat legal» i res més. Armar Catalunya i finançar-la significa per a Madrid el mateix que armar columnes que porten la revolució a la punta de les baionetes i, a més a més, aprovisionar la nova economia igualitària

Cal, doncs, dirigir-se a Madrid i fer-los escollir entre la pèrdua de la guerra o la Revolució victoriosa.

6. Posant de relleu el fet que el Govern de Madrid desenvolupa una «política de guerra» capaç d'assegurar-li l'hegemonia política i d'aixecar un dic al desenvolupament de la Revolució social, està clar que el Partit Comunista (seguint directives de Moscou) tendeix a convertir-se en legió estrangera de la democràcia i del liberalisme espanyol i que la socialdemocràcia espanyola, o com a mínim els seus quadres dirigents, és revolucionària... A la manera de Caballero, cal que

la nostra premsa (sense aixecar l'amenaça d'una guerra, d'una marxa sobre Madrid, sense desencadenar polèmica contra els comunistes i els socialistes, i sense amenaçar la solidesa de l'Aliança CNT-UGT) es noti com a mínim desintoxicada del desventurat esperit de la *unió sagrada* que ha arribat a reduir al mínim la crítica política. Sigui dit entre parèntesis, la *Soli*, en exaltar el govern bolxevic de la URSS, ha arribat al cim de la ingenuïtat política.

7. La depuració del front intern no està, sens dubte, encadenada a la lluita contra el feixisme per la *normalització* política i judicial. El fet que elements de la CNT i de la FAI hagin entrat als organismes de la policia, a banda de ser un error, no està suficientment compensat per una autonomia que hauria permès la rapidesa i la discreció en el compliment de missions i serveis. A això cal afegir-hi que certes disposicions absurdes i certes bajanades burocràtiques que haurien d'haver estat abolides pels representants de la CNT i de la FAI encara subsisteixen i són d'un efecte desastrós.

8. El treball de la secció del personal militar, sanitari i burocràtic és insuficient. Aquesta secció podria haver-se fet basant-se en la possibilitat de substituir immediatament i proporcionalment els elements incapaços i poc segurs per elements estrangers fidels a la causa de la revolució espanyola o, com a mínim, antifeixistes provats. Això no s'ha intentat.

La CNT tampoc va utilitzar en la mesura del necessari els tècnics que actualment podrien substituir tècnics incapaços o sospitosos, que podrien haver constituït, ja per a demà, els quadres convenients per al desenvolupament del Comunisme

llibertari.

9. Des de fa un temps, la CNT i la FAI han adoptat una posició de renúncia davant de la *normalització* de la Revolució espanyola. «L'Espanya antifeixista ha denunciat amb bastant valor i assiduïtat aquest fenomen, per la qual cosa jo no hi insistiré. Resumint: la supressió del Comitè Central de Milícies, així com la dels Comitès d'Obrers i Soldats, constitueixen un atemptat al control sindical de milícies. Penso que *El Temps* té una mica de raó quan fa un sospir d'alleujament en constatar que «la revolució social a Catalunya és cada cop més legalista».

10. El Consell d'Economia no és, en el fons, cap altra cosa que el *Comité Economique* establert pel Govern francès. No em sembla que sigui una compensació suficient al ministerialisme de la CNT i la FAI, ni tan sols per les seves aplicacions pràctiques. D'altra banda, cal fer notar un deplorable progrés de bolxevització al si de la CNT, caracteritzat per la possibilitat cada cop més minsa que deixa als elements de base d'exercir un control vigilant, actiu i directe sobre l'obra duta a terme pels representants de l'organització dins dels comitès i consells governamentals. Caldria crear una sèrie de comissions escollides per la base de la CNT i de la FAI amb el fi de facilitar, però al mateix temps rectificar —quan això sigui necessari—, l'obra dels nostres representants dins dels consells de Guerra i d'Economia.

Això seria igualment necessari per tal de crear punts de contacte entre el treball personal dels nostres representants i les possibilitats i necessitats de les iniciatives cenatistes i faistes.

11. M'he esforçat per conciliar les consideracions *actuals* inherents a les necessitats del moment històric amb les línies de *tendència* que no semblen apartades d'aquestes necessitats. No proposo cap *línia recta* a pilots que naveguen entre esculls a tocar de la superfície i enmig de corrents impetuosos. La política presa en la seva accepció pura té les seves necessitats, i el moment imposa als anarquistes espanyols la necessitat d'estudiar una *política* pròpia i adequada. Però cal trobar-se a l'alçada del rol històric que s'ha cregut útil assumir, i cal també no crear solucions de continuïtat profunda a les línies de les tendències.

Conciliar les necessitats de la guerra amb la voluntat de la revolució i les aspiracions de l'anarquisme: aquí es troba el problema. Cal que tot problema sigui resolt. D'això depèn la victòria militar antifeixista, la creació d'una nova economia, la llibertat social a Espanya, la valoració del pensament i de l'acció dels anarquistes. Tres grans coses que mereixen tots el sacrificis i que ens imposen el deure de la franquesa i el coratge d'expressar de manera sencera i obertament el nostre pensament.

Entre la guerra i la Revolució (16 de desembre de 1936)

Molts són, entre els nostres, els que han arribat a desitjar la intervenció armada de les potències que tenen interessos econòmics i militars oposats als d'Itàlia i Alemanya.

Si aquestes nacions entren en joc amb totes les forces de què disposen, és ben evident que sols la intervenció de Rússia, França i Anglaterra unides pot assegurar a l'antifeixisme espanyol el triomf de la guerra.

Però també és evident que abans que la intervenció armada d'aquestes potències aconsegueixi aixafar les forces feixistes, pot transcórrer el temps suficient per permetre que aquestes esclafin les forces revolucionàries.

El capitalisme anglès i francès té interès a impedir que la victòria dels feixistes espanyols no arribi a ser explotada per Itàlia i Alemanya, però no té cap tipus d'interès a veure triomfar la Revolució ibèrica. En el cas que Itàlia i Alemanya intervinguessin a Espanya amb l'interès immediat d'atacar França (atac brusc a la Mediterrània occidental), seria possible que Rússia i Anglaterra intervinguessin immediatament. Però no succeeix així. És molt possible que la revolució espanyola sigui esclafada abans que aquesta intervenció s'esdevingui.

No podem tenir-hi cap confiança, com hi tenen alguns ingenus i nombrosos hipòcrites —a la Paralítica del Llac de Ginebra. Madrid està bombardejat pels Fiat, els Caproni i els Junkers pilotats per aviadors italians i alemanys. Les Balears estan sotmeses a la dictadura terrorista d'un as italià i milers de mercenaris alemanys i italians desembarquen a Espanya amb armes i maletes. La intervenció armada italogermànica no podia ser més potent, més operant, més absorbent. Les crides fetes pel Govern espanyol a la Societat de Nacions han trobat una assemblea de sords voluntaris, grotescament ocupats a embolicar-se en laberints de procediments.

No podíem esperar res més de França. De la mateixa manera que Eden[2] posava a la balança de la justícia internacional la independència d'Etiòpia o la guerra mundial, Blum[3] deixa la llibertat del poble espanyol contingentment a la guerra mundial: «La guerra, aquest és el rescat, nosaltres no ho acceptarem mai».

Ningú odia la guerra més que nosaltres, però creiem que ha arribat el moment de verificar la fórmula que en una altra ocasió va enunciar el mateix Léon Blum: «Cal acceptar l'eventualitat de la guerra per tal de salvar la pau».

---

2 N. del T.: Home de confiança de Winston Churchill, del qual esdevení el seu número dos al govern. Entre 1939 i 1945 desenvolupà els càrrecs de Ministre de Colònies, Ministre de la Guerra i Secretari del Foreign Office (el Ministeri d'Afers Exteriors britànic).

3 N. del T.: **Léon Blum** (París, 9 d'abril, 1872 - Jouy-en-Josas, vora Versalles, 30 de març, 1950) fou un polític francès socialista que arribà a ser primer ministre i fins i tot cap del govern provisional el 1946-1947.

La política de no-intervenció no ha impedit que Bolívia ataqui el Paraguai per disputar-se el Chaco, no ha impedit l'annexió de Manxúria per part del Japó, ni la ferotge conquesta d'Etiòpia feta per Itàlia. El pacifisme segueix un camí asfaltat de bones intencions, com el de l'infern, però aquest camí condueix a l'abisme.

La pau de Ginebra està recarregada amb el pes de mines i massacres: és la carrera en la competència per l'armamentisme, és l'esclafament dels pobles militarment febles, és el *Duce* i el *Führer* cada cop més potents i en constant suport als feixismes naixents, com el de Franco i d'altres.

La Federació Sindical Internacional i la Internacional Obrera Socialista continuen associades a aquesta farsa de la no-intervenció[4] sostinguda pels governs anglès i francès, mentre que la intervenció feixista arriba a les mateixes entranyes d'Espanya. Les masses obreres han d'escollir entre la intervenció i el triomf del feixisme. Tot i això no es mouen. Es repeteix en va: «Espanya és el teatre d'una lluita que sobrepassa les seves fronteres, ja que és a Espanya on el feixisme és juga la seva darrera carta».

No sobreestimem els objectius immediats de la intervenció italoalemanya i observem-los, exclusivament, amb relació al

4 N. del T.: El **Comitè de No-intervenció**, també conegut com a **Comitè de Londres** (pel fet d'estar ubicat a la capital britànica), fou una organització creada el 25 de juliol del 1936 a proposta del president de França, Léon Blum, sota pressió britànica, que tingué l'objectiu d'evitar la internacionalització de la Guerra civil espanyola tot seguint el **Principi de no-intervenció**.

futur desenvolupament de la seva expansió a la Mediterrània. Espanya no és, per a Hitler i Mussolini, res més que una conquesta immediata, una qüestió actual. Per això, vèncer la Revolució espanyola és tant com conquerir Espanya. I el feixisme victoriós a Espanya significa tant com la revolució dominada i la via oberta a les conquestes imperials. Serà llavors la guerra, l'esclavitud del proletariat europeu: la tornada a l'edat mitjana.

Ni el proletariat francès ni l'anglès faran res en pro del proletariat espanyol. És inútil fer-nos il·lusions. A més, seria una bestiesa fer-nos-les.

I aleshores què?

Llavors és la revolució espanyola la que es troba en perill — sigui quina sigui la solució militar de la guerra civil. Una ràpida intervenció per part d'Anglaterra, Rússia o França no és gens probable, però no és impossible que la duguin a terme quan Espanya estigui a punt de morir. Seria la intervenció dels lleons contra les hienes. Seria la intervenció que potser arrencaria Espanya de les guerres i de l'imperialisme italoalemany, però ho faria per ofegar l'incendi de la revolució espanyola.

I, avui mateix, Espanya es troba entre dos focs: Burgos i Moscou.

La potència del moviment anarcosindicalista espanyol no ens ha de marejar. El dia que els exèrcits anglès, francès i rus intervinguin, després d'un esgotador conflicte entre les forces

revolucionàries i la coalició feixista hispano-italo-alemanya, la Revolució social serà aturada i s'obrirà el pas a la Revolució burgesa

Deia *Le Populaire* (27/11/1936): «Un cop esclafat el feixisme, és possible que els anarcosindicalistes de la CNT i de la FAI continuïn lluitant per dur a terme el seu programa social. Però en aquest cas el bloc socialcomunista s'hi oposarà».

Els republicans, els caps socialistes i els comunistes ja estan d'acord per establir una plataforma *constitucionalista*. El comitè executiu del Partit Comunista Espanyol ha declarat recentment que en la lluita actual es proposava defensar la democràcia i salvaguardar la propietat privada. Flota a l'ambient certa pudor de Noske[5]. Si Madrid no es trobés en flames, ens veuríem obligats a recordar de nou Kronstadt[6]. Però la política de Madrid està apunt de triomfar. Ha denegat diners i armes a Catalunya i es troba en mans de la URSS, que ha proporcionat armes i quadres destinats a controlar la lluita antifeixista i aturar el desenvolupament de la Revolució social en la seva lluita armada contra el feixisme.

---

5 N. del T.: Gustav Noske fou un socialdemòcrata encarregat de reprimir els revolucionaris de la revolta espartaquista

6 N. del T.: La **Rebel·lió de Kronstadt** va ser un alçament fracassat dels mariners soviètics contra el govern de la primitiva República Socialista Federada Russa. Va ser l'última gran rebel·lió en contra del domini bolxevic La rebel·lió va tenir lloc en les primeres setmanes de març de 1921 a Kronstadt, una fortalesa naval a l'illa Kotlin en el Golf de Finlàndia. Tradicionalment, Kronstadt havia servit coma base de la flota bàltica russa i com una via d'abast a 35 milles de Sant Petersburg (posteriorment Petrograd, Leningrad i després de la caiguda de la Unió Soviètica, novament Sant Petersburg, com a l'actualitat)

El dilema «O Madrid, o Franco» ha paralitzat l'anarquisme espanyol. Avui, Barcelona està situada entre Burgos, Roma, Berlín, Madrid i Moscou —assetjada.

Núvols espessos ens tanquen l'horitzó i la boira ens encega.

Aguditzem la nostra mirada i agafem el timó amb mà de ferro. Estem en alta mar i la tempesta referma. Però no podem encara fer miracles. Presa entre els prussians i Versalles, la Comuna dóna llum a un incendi que encara il·lumina el món.

Entre Burgos i Madrid hi ha Barcelona.

Que els Godet de Moscou ho recordin.

Tercera etapa (18 de gener de 1937)

La guerra civil ha entrat en la seva tercera fase. La primera és la de "putsch militar feixista" suprimit per les forces revolucionàries amb la CNT i la FAI al capdavant i per la resistència dels obrers de Barcelona. La segona és la guerra *civil*: en un cantó es troba part de l'exèrcit i dels cossos policials dirigits per oficials feixistes, en l'altre hi ha les milícies obreres i camperoles dirigides per oficials lleials *incontrolats* pels diferents partits d'avançada o progressistes. És una guerra civil amb aspectes de guerrilla, en la qual els esdeveniments socials revesteixen un caràcter revolucionari i col·lectivista, sobretot a Catalunya, Aragó i el Llevant, regions situades sota la influència de la CNT i de la FAI. Ens aliem, encara en aquesta fase *internacional*, a causa de la intervenció oberta del feixisme italoalemany, per un costat, i del bolxevisme rus, per l'altre.

Sens dubte, el desenvolupament de la situació interior està connectat principalment als factors estrangers. Aquests factors estrangers són els hitlerians i els emigrats antifeixistes d'Alemanya i d'Àustria, els feixistes i els antifeixistes italians, els russos bolxevics i els russos blancs, els comunistes francesos i els catòlics irlandesos —que estan en combat al front de Madrid i que ben aviat estaran en tots els fronts. El rendiment de les forces està en vies de modificar-se, militarment i políticament. La guerra civil adquireix un ritme

més ràpid, un quadre d'accions cada vegada més gran, un caràcter més decidit quan la intervenció russa assegura l'hegemonia de les forces socialcomunistes que es trobaven, fins ara, completament dominades per les forces anarquistes.

I ho he dit ja, i ho repeteixo: la guerra civil pot ser guanyada sobre el front militar, però el triomf de la revolució política està amenaçat. Des d'ara, els problemes del futur d'Espanya estan indissolublement lligats als esdeveniments internacionals de la guerra civil.

El fet que els governs francès i anglès transformin en consolats les seves delegacions a Addis Abeba fa pensar que reconeixeran la conquesta italiana d'Etiòpia. Mussolini se separarà d'Alemanya i abandonarà la intervenció feixista en els assumptes d'Espanya? Jo no ho crec. Perquè això succeís caldria que tant al Quai d'Orsay[7] com al Foreign Office[8] prenguessin la ferma decisió de dir: «Prou!». Però que és el que consideren, per contra?

El Gabinet Blum, obsessionat per la por a la guerra, ho admet tot: permet que s'afuselli el periodista francès Aguillard, que es mati Delaprée —corresponsal del *Paris Soir* que viatjava en l'avió de l'ambaixada de França a Madrid—, i fins i tot admet que es bombardegi en el mateix territori francès, com ho han fet amb el vapor rus *Konsomol*, i que es dediquin a desencadenar la insurrecció al Marroc. Tot això no obliga el govern Blum a demanar explicacions als bandolers de Burgos.

7 N. del T.: Seu d'afers exteriors de l'Estat Francès.
8 N. del T.: Seu d'afers exteriors de l'Estat Britànic.

El govern italià enrola *voluntaris* per a Franco i els desembarca com a militars a Portugal i al Marroc espanyol. Al front de Madrid s'ha senyalat una brigada italiana completa al sector de Carabanchel. Hitler continua engrandint les files de Franco amb l'enviament de milers de *voluntaris*.

La victòria del feixisme a Espanya seria com un encerclament militar italogermànic al voltant de França. L'*Ami du Peuple* fa el comentari següent a la notícia publicada pel *News Chronicle* sobre l'enviament a Espanya de cinc divisions alemanyes:

«Si ens atenem a la continuïtat dels desembarcaments alemanys a la Península, haurem de convenir que se'ns presenten dos punts des d'on muntar la nostra guàrdia. No és ja només al llarg del Rin, caldrà fer-ho també al Pirineu. Que es deixi lliure desenvolupament al Führer i França correrà el risc de veure's encerclada o, com a mínim, davant de dos fronts alemanys. Aquesta és la dura realitat. Està sobrepassada de manera singular les preferències doctrinals per un o per l'altre dels dos partits ibèrics.»

És evident que a França juga en sentit majoritari l'opinió reaccionària, la qual influeix a favor de la neutralitat en la guerra d'Espanya. Cal un canvi en la marxa que permeti afavorir una acció política en favor d'Espanya per part del govern de Blum.

Nombrosos francesos justifiquen la política de Blum amb relació a Espanya dient: «És que Anglaterra no està amb

nosaltres». Realment ens aliem davant el *Gentelman's Agreement* italoanglès. Per renovar relacions comercials amb Anglaterra, Mussolini ha acceptat condicions que hauria refusat mesos abans. S'ha adherit al protocol de la guerra submarina, i ha afirmat de nou que no té intencions de conquerir les Balears. El Mediterrani: vet aquí el que preocupa l'Imperi britànic. Mussolini, en el seu discurs de l'1 de novembre de 1936, havia posat en guàrdia Anglaterra, Iugoslàvia, Grècia i Turquia quan va parlar de l'expansió italiana al Mediterrani. És més, després de tranquil·litzar al Foreign Office en la qüestió del Mediterrani, continua el seu flirteig amb la Wilhmestrasse[9], mentre que el Quai d'Orsay persevera en el seu paper de banyut complaent. I Hitler, persuadit que França no es mourà, prepara (segons *L'Ouvre*) un cop de força a Txecoslovàquia.

En resum, mentre que Musolini, Hitler i Eden es llencen al gran joc, Blum encén ciris i resa novenes, sense línia d'acció, sense cap audàcia, sense la més mínima dignitat.

Impassible i neutre davant el sacrifici d'Irun, tebi i prudent testimoni davant del martiri de Madrid, Blum espera. Viu ple de confiança i acarona i allisa les plomes del seu colom blanc forjant-se il·lusions i donant-les als altres.

Irun, Osca i Saragossa haurien estat les tombes del feixisme si s'hagués impedit a Brenn i Cèsar llençar les seves esquenes, sobre la balança, en el platet feixista. Ara és a Madrid on es juga la seva sort, i tot això encara que costi massacres i ruïnes.

---

9 Centre administratiu del Reich.

On feia falta un cirurgià decidit, Blum no ha estat més que un tímid homeòpata.

Si les divisions de *moros rossos* i *camises negres* continuen reforçant els quadres de Franco, Espanya sencera serà transformada en un teatre de lluites desesperades. I no es podrà circumscriure un incendi tan gran. I una responsabilitat grandiosa pesarà sobre aquells que, no volent l'incendi, no han sabut apagar-lo en el seu origen.

Madrid crucificat denuncia el seu Ponç Pilat: Léon Blum? No només ell, sinó milers i milions de noms. Tu mateix, proletariat francès! Un home, sigui qui sigui, no frena el camí a les multituds quan aquestes marxen cap a la llibertat i la justícia.

Oh, París! Per salvar Dreyfuss els teus bulevards han estat un gran túmul. Ho han estat per salvar Ferrer[10]. I també per salvar Sacco i Vanzetti.

Però ara ja no bategues ni crides de còlera, ja no ets les artèries de França, ja no ets el llit d'aquells potents torrents protestataris que van aixecar la dignitat de l'home per salvar-lo de tantes ignomínies. Madrid està sobre la foguera. Què fas, París?

París crida «Avions per a Espanya!» i París envia ambulàncies, queviures i voluntaris.

---

10 Es refereix a Francesc Ferrer i Guàrdia

Però això no és suficient. París no dóna el que posseeix, la seva major riquesa, la més potent, la més europea: la seva còlera, la seva gran veu de protesta.

Si París s'encoleritza, el món sencer calla i es gira per escoltar. Grandiós centre d'emissió de totes les campanyes justes, no pot deixar de llençar el seu SOS per a l'Espanya revolucionària.

París, crida la teva pietat per a un Madrid martiritzat i sublim; les teves protestes contra els botxins del poble espanyol, el teu odi contra els enemics dels drets de l'home i el ciutadà, que tu has afirmat amb les teves grans revolucions.

Que la teva veu potent condemni Burgos, Roma i Berlín; que reconforti Madrid i les altres ciutats màrtirs, que doni coratge als generosos combatents de les milícies antifeixistes que defensen els drets dels productors i la dignitat dels ciutadans; que ompli de vergonya els ministres indecisos; que sigui, a la fi, la teva gran veu generosa, la dels teus millors dies, la que sorgeixi del més profund del teu cor...

Aquesta veu va tronar tantes vegades com aquell amor que ha d'empunyar la destral... I és aquest el més profund amor!

La saviesa d'un vell proverbi (1 de febrer de 1937)

El Consell Federal suís va ser el primer a inaugurar el règim de persecucions contra els amics de l'Espanya lliure en nom de la *neutralitat*, volent, amb aquesta actitud servil i reaccionària, homenatjar els ogres de Berlín i Roma.

Arran d'aquest fet es va aixecar un clam d'escàndol a les sinagogues de la socialdemocràcia i els adoradors de Stalin van protestar amb vehemència.

Poc temps després el Govern belga, dins de la composició del qual entren ministres socialdemòcrates, va expulsar el canonge Gallegos i el pare Lobos, sacerdots catòlics, la culpabilitat dels quals consisteix únicament a haver declarat, en reunions privades, la seva solidaritat amb el Govern legal espanyol.

A continuació, el Govern anglès neteja la pols de segles d'un decret de 1870 que prohibeix i castiga l'enrolament d'anglesos a les milícies estrangeres.

Per la seva banda, els Estats Units van situar sobre la taula una llei de 1811 que prohibia als ciutadans nord-americans allistar-se a l'estranger.

Finalment, el Govern francès va obtenir de la Cambra plens poders per envoltar l'Espanya republicana d'un cordó *sanitari* contra el flux de voluntaris estrangers. I aquests poders els va rebre dels grups parlamentaris socialista i comunista. L'actitud dels socialistes no té res de sorprenent. Coincideix amb la posició de *Le Populaire*. I la confirma. Però l'actitud dels comunistes representa un canvi de rumb escandalós. Els comunistes anglesos havien protestat contra el bloqueig de voluntaris. Ted Barnales, cap de la secció londinenca del Partit Comunista anglès, havia declarat en un dels seus discursos el passat 11 de novembre:

«Per cada soldat alemany que arribi a Espanya, nosaltres enviarem un antic combatent anglès. És la nostra resposta a la decisió presa pel Govern d'impedir la sortida de voluntaris cap a Espanya».

I *L'Humanité* esclata en protestes en assabentar-se que el Govern francès tenia intenció de prohibir l'allistament de voluntaris, gest platònic per part dels dirigents socialdemòcrates i estalinistes francesos, solidaris complets del govern bomber i de l'home estruç.

Le Petit Parisien del 15 de desembre de 1936 anuncia el «reforçament del control» per part de França. Llavors, Gabriel Peris escrivia a *L'Humanité*:

«*Le Petit Parisien* és el monitor oficiós del Quai d'Orsay. Nosaltres volíem saber si l'anunci d'aquest pla té —com indica *Le Petit Parisien*— l'aprovació del president del Consell. Si no fos així, voldríem llegir el seu desmentiment tan aviat com

sigui possible».

En lloc del ràpid desmentiment, *Le Populaire* del 8 de gener escrivia: «Nosaltres creiem que no hi hauria inconvenient a adoptar que, a la seva resposta, el Govern alemany proposa allunyar d'Espanya tots els estrangers que prenguin part als combats i tots els agitadors polítics i propagandistes a fi de restablir l'estat de les coses existents el més d'agost de 1936».

I concloïa: «Cal no perdre el temps inútilment intentant el procés de les intencions i intentant descobrir les trampes que hi pot haver a les respostes de Berlín i de Roma».

Hi ha un sistema eficaç per tal de vèncer totes les dificultats. Aplicar i fer aplicar a tots la política de no-intervenció a Espanya i eliminar d'Espanya tots els combatents no espanyols. Cal fer-ho i com abans millor.

Péri, Cachin, Vaillant, Couturier i Cie[11] van protestar, però Moscou es va fer càrrec del timó. Qui es va solidaritzar immediatament amb el bloc de Blum en nom del grup parlamentari comunista? Fou precisament Péri, que havia sostingut amb més rigidesa i vehemència que França havia de practicar una política obertament dirigida en favor de la República espanyola. Els saltimbanquis del bolxevisme valen el que valen els idiotes de la socialdemocràcia. El grup parlamentari socialista ha fet una puntada de peu a la darrera

---

11 N. del T.: *Marcel Cachin:* Polític comunista francès. *Édouard Vaillant:* Polític socialista francès. *Couturier:* Membre d'una família important. *Péri i Cie:* Personatges rellevants de l'època.

resolució del comitès executius de la IOS[12] i de la FSI[13], que declara: «

[...] que la conservació de la pau, que és el bé suprem dels treballadors de tots els països i com a conseqüència la primera de les preocupacions dels governs que tenen direcció o participació socialista, no pot ser garantida més que amb la condició que la democràcia oposi una actitud dedicada al xantatge i les amenaces feixistes».

Per la seva banda, el grup parlamentari comunista ha desmentit per complet una infinitat de declaracions explicatives contra la *neutralitat* francesa, declaracions fetes als seus

12 N. del T.: La **Internacional Obrera i Socialista** (en alemany *Sozialistische Arbeiter-Internationale* SAI; en anglès *Labour and Socialist International* LSI; i en francès *Internationale Ouvrière et Socialiste* IOS), fundada en 1923 per la fusió de la Segona Internacional i l'Unió de Partits Socialistes per a l'Acció Internacional. Deixà de funcionar al començar la Segona Guerra Mundial. El seu secretari va ser Friedrich Adler, fins 1939. El congrés constituent es va realitzar a Hamburg (Alemanya) entre el 21 i 25 de maig de 1923. Va ser la reconstrucció de la Segona Internacional, que reunia els partits socialistes, laboristes i socialdemòcrata, llevat de els afiliats a la Komintern. El seu contrapart en les organitzacions sindicals era la Federació Sindical Internacional (també anomenada la Internacional d'Amsterdam).Posteriorment reconstruïda i reforma com la Internacional Socialista en 1951.

13 N. del T.: La **Federació Sindical Internacional** (**FSI**, en alemany, *Internationalen Gewerkschaftsbund*, IGB; en anglès *International Federation of Trade Unions*. IFTU) va ser l'associació internacional de centrals obreres que funcionà entre 1901 i 1945. Era des del seu origen considerat la contrapart sindical de la Segona Internacional al compartir els seus objectius i moltes vegades dirigents. Anomenada en forma pejorativa la **Internacional d'Amsterdam** per la Profintern.

mítings i publicades als diaris oficials del partit amb *L'Humanité* al capdavant.

La no-intervenció fa el joc a Hitler i a Mussolini i, per tant, afavoreix Franco. Les notes angleses i franceses proposant als governs alemany i italià l'aturada d'enviament de voluntaris a Espanya des del 3 de desembre de 1936.

La resposta italogermànica és del 7 de gener. Trenta-cinc dies de... meditacions. Trenta-cinc dies d'enviaments en massa, tant d'homes com de material de guerra, al servei de Franco!

El Govern italià he enrolat els *voluntaris* per mitjà d'ordres enviades pels districtes militars. Utilitzant la força ha enviat a Espanya homes enrolats per anar a treballar a Etiòpia, ha concentrat en casernes els voluntaris per a Espanya, ha emprat els condemnats pel dret comú per engruixir les files de voluntaris, ha creat a Spezia, Eboli, Salerno i Cagliari concentracions de forces expedicionàries, i ha transportat totes aquestes forces amb vaixells de l'Estat fins al Marroc espanyol.

Després dels bombardeigs efectuats en territori espanyol mitjançant avions italians que surten de la base d'Elmas, després de l'ocupació de Mallorca, es tenen tots els elements i les proves per constatar que Itàlia ha intervingut militarment a la guerra civil espanyola. Mussolini no té cap intenció de renunciar a Espanya. La Roma feixista declara sense cap embafament: «Nosaltres combatem a Espanya i guanyarem».

El *Giornale* d'Itàlia deixa entendre que el control francès de les vies d'accés a Espanya, per terra, serà virtualment dut a

terme. Hitler i Mussolini, embravits, gosen demanar coses impossibles als governs anglès i francès, com per exemple, que es reprimeixi la propaganda en pro d'Espanya i s'allunyi d'Espanya tots els antifeixistes estrangers.

La mala fe de Mussolini i de Hitler apareix amb tanta evidència com l'estupidesa de Blum. Mussolini ha enviat a Espanya 20.000 homes, menyspreant completament el dret internacional, i segons l'*Ami du Peuple* i l'*Echo de Paris* hi ha a Espanya com a mínim 30.000 soldats alemanys.

Els governs italià i alemany continuaran enviant homes, armes i municions, siguin quins siguin els compromisos adquirits

La *neutralitat* anglofrancesa ha estat, és i serà sempre una intervenció hipòcrita en pro del feixisme espanyol, alemany i italià.

Acceptar el control i el bloqueig equival a situar sobre el mateix pla el Govern lleial i l'exèrcit feixista, i equival a plantejar a Europa aquest dilema: la guerra o el triomf del feixisme. I el triomf del feixisme serà la guerra en un futur ben proper.

La política blumista no ha tingut mai una línia d'acció recta i coherent, ja que està dominada per la por i per la tendència al compromís. És una política antidemocràtica.

El Partit Comunista francès, en adherir-se a aquesta política, ha esborrat una de les seves, rarament, belles planes. Les

repercussions internacionals seran de conseqüències aclaparadores. I també ho seran en la política interior francesa.

Però el que més ens importa, de moment, és examinar les necessitats de la nostra lluita a Espanya amb relació a la nova situació. Parlarem d'això en una altra ocasió. Avui experimentarem una emoció aguda i depriment, i es confirmarà la saviesa del proverbi popular: «Que Déu em protegeixi dels meus amics, que dels meus enemics ja me n'encarrego jo mateix».

Espanya, envoltada d'enemics declarats i de falsos amics, continuarà, tot i això, el seu camí. Nosaltres voldríem, amb tota la nostra tendresa filial per aquest poble que aquest camí conduís fins als cims enlluernadors del triomf. Però, encara que ens conduís fins al més profund abisme de la derrota, tindríem sempre el reconfortant honor d'haver volgut estar i haver estat amb les víctimes innocents i no amb els assassins d'éssers desarmats; d'haver defensat la causa sagrada de la llibertat i de la justícia i no la del retorn a la tirania i al privilegi feudal; d'haver participat a la contesa prenent la nostra part amb decisió, i d'haver rebutjat l'envilidora ignomínia dels compromisos covards i estúpids.

Carta oberta a Federica Montseny (14 d'abril de 1937)

Benvolguda companya,

Tenia la intenció de dirigir-me a tots vosaltres, companys ministres, però un cop he tingut la ploma a la mà, m'he dirigit espontàniament només a tu i no he volgut contrariar aquest impuls instintiu.

Que jo no estigui sempre d'acord amb tu ni t'estranya ni t'irrita, i tu t'has mostrat cordialment oblidadissa de certes crítiques, cosa que hauria estat natural a més d'humana, en considerar justes i excessives. No és aquesta una petita qualitat, segons el meu parer, ja que és testimoni de la naturalesa anàrquica del teu esperit. És una actitud que compensa eficaçment —pel que fa a la meva amistat— les particularitats ideològiques que tu has manifestat sovint en els teus articles, amb el teu estil tan personal, i en els teus discursos d'una eloqüència inoblidable.

No he pogut acceptar amb calma la identificació, defensada per tu, entre l'anarquisme bakuninista i el republicanisme federalista de Pi i Margall. No et perdono haver escrit «que no va ser Lenin el veritable conductor de Rússia, sinó Stalin, esperit realitzador», etc. I he aplaudit la resposta a les teves afirmacions inexactes sobre el moviment rus, publicades per

Voline a *Terre Libre*.

Però no és d'això del que vull parlar. Sobre aquesta i altres coses espero parlar-te directament qualsevol dia. Si jo em dirigeixo a tu públicament és per motius infinitament més greus, per recordar-te responsabilitats enormes sobre les quals tu tal vegada no has parat atenció a causa de la teva modèstia.

En el teu discurs del 3 de gener deies:
«Els anarquistes han entrat en el Govern per evitar que la Revolució es desviés i per prosseguir-la més enllà de la guerra i, encara més, per oposar-se a tota eventualitat de temptativa dictatorial, vingui d'on vingui».

I bé, companya, a l'abril, després de tres mesos d'experiència col·laboracionista, ens trobem en presència d'una situació en el transcurs de la qual es produeixen fets greus, en tant que altres de pitjors es dibuixen com a possibles.

Allí on el nostre moviment no s'ha imposat per una *força de base* —val a dir que a causa dels grans quadres sindicals i per l'adhesió espontània de les masses, com per exemple al País Basc, a Llevant o a Castella—, la contrarevolució oprimeix i amenaça d'esclafar-ho tot. El Govern es troba a València i és des d'allà que parteixen els guàrdies d'assalt destinats a desarmar els nuclis revolucionaris formats per la defensa. S'evoca Casas Viejas[14] pensant en Vilanesa. Són els guàrdies

14 N. del T.: Els **fets de Casas Viejas** fou un episodi de la Segona República Espanyola, va tenir lloc en la localitat gaditana que actualment es diu Benalup-Casas Viejas una revolta protagonitzada per un grup d' anarquistes de la CNT que va decidir fer la revolució pel seu

Civils i els guàrdies d’assalt els qui conserven les armes, i són també els qui a la rereguarda han de *controlar* els *incontrolables*, és a dir, desarmar els nuclis revolucionaris que estan proveïts d’alguns fusells i algunes pistoles.

Això és el que passa mentre el front interior no ha estat liquidat. Això es produeix en el transcurs d’una guerra civil en la qual tota classe de sorpreses són possibles, i en les regions en les quals el front, ben pròxim i extremadament retallat i irregular, no és *matemàticament* segur i ajustat. Això, mentre apareix amb descarada coincidència una distribució *política* de les armes, que tendeix a no armar més del que és estrictament necessari (l’estricte i necessari que, així ho desitjaríem, arribi a ser suficient) al front d’Aragó, escorta armada de la col·lectivització agrària a Aragó i contrafort de Catalunya. «Aquesta Ucraïna ibèrica». Tu estàs en un govern que ha ofert avantatges sobre el Marroc a França i a Anglaterra quan, des del juliol de 1936, hauria calgut proclamar oficialment l’autonomia política marroquina. Jo m’imagino el que tu, com a anarquista, deus pensar d’aquest assumpte estúpid, però crec arribada l’hora de fer saber que tu i els altres anarquistes ministres no esteu d’acord amb la naturalesa i el caràcter d’aquestes proposicions.

---

propi compte i implantar el comunisme llibertari, destituint l'alcalde i intentant prendre la caserna de la guàrdia civil. Immediatament, assabentat el govern, va enviar forces de la guàrdia civil i de la guàrdia d'assalt que van entrar a trets en el poble, van incendiar la casa on s'havien refugiat alguns dels dirigents de la insurrecció, entre ells el conegut com a "Seisdedos" i després van procedir a una sèrie de judicis sumaríssims, afusellant-ne a participants i sospitosos d'haver participat en els fets. Coneguts els fets en la resta de l'Estat Espanyol es va produir un gran escàndol periodístic i parlamentari.

El 24 d'octubre de 1936 jo escrivia a *Guerre di Classe*:

«La base d'operacions de l'exèrcit feixista és el Marroc. Cal intensificar la propaganda a favor de l'autonomia marroquina a tota l'extensió de la influència panislamista. Cal imposar a Madrid declaracions sense equívocs que anunciïn l'abandó del Marroc i la protecció de l'autonomia marroquina. França encara amb precaució la possibilitat de repercussions insurreccionals a l'Àfrica del Nord i a Síria; Anglaterra veu reforçar-se les agitacions autonomistes a Egipte i les dels àrabs de Palestina. Cal explotar aquestes preocupacions a través d'una política que amenaça de desencadenar la revolta en el món islàmic».

«Per una política similar calen diners, i enviar amb urgència emissaris agitadors i organitzadors a tots els centres de la immigració àrab i a totes les zones frontereres del Marroc francès. Als fronts d'Aragó, Astúries, el centre i Andalusia, seran suficients alguns marroquins que facin la funció de propagandistes per mitjà de la ràdio, o manifestos, etc. per aixecar l'opinió a les files enemigues».

Es comprensible la impossibilitat que es puguin garantir simultàniament els interessos anglesos i francesos al Marroc i fer obra insurreccional. València segueix la política de Madrid. És necessari que això canviï, i per canviar-ho cal dir clarament i en veu ben alta tot el seu pensament, perquè a València hi ha influències que actuen en el sentit de pactar amb Franco.

Jean Zyronsky[15] escrivia a *Le Populaire* del 3 de març:

«Les maniobres són ben visibles, tendeixen a la conclusió d'una pau que, en realitat, no només significaria la fi de la Revolució espanyola, sinó alguna cosa més: l'anul·lació de les conquestes socials dutes a terme».

Ni Caballero ni Franco: aquesta hauria de ser la fórmula que expressaria sumàriament la concepció existent, i jo no asseguraria que aquesta no gaudeixi del fervor de certs mèrits polítics, diplomàtics i fins i tot governamentals a Anglaterra i a França.

Aquestes influències i maniobres expliquen diferents punts foscos com, per exemple, la inactivitat de la flota lleial. La concentració de les forces vingudes del Marroc, la pirateria de les Canàries i de les Balears i la presa de Màlaga són les conseqüències d'aquesta inactivitat! I la guerra encara no ha acabat! Si Prieto és indolent i incapaç, per què es tolera? Si Prieto està lligat per una política que fa que paralitzi la flota, per què no es denuncia aquesta política?

Vosaltres, anarquistes ministres, vosaltres, pronuncieu discursos eloqüents i escriviu articles brillants, però no és amb discursos ni amb articles que es guanya la guerra i que es defensa la Revolució. La guerra es guanya i la Revolució es defensa passant de la defensiva a l'ofensiva. L'estratègia de posicions no pot eternitzar-se. El problema no pot resoldre's llençant consignes; «Mobilització general», «Totes les armes al

15 N. del T.: Director del setmanari socialista "L'Espagne Socialiste".

front», «Comandament únic», «Exèrcit popular», etc. El problema no es resol fent immediatament el que pot fer-se.

La Depêche de Tolousse del 17 de gener escrivia:

«La major preocupació del Ministeri de l'Interior és restablir l'autoritat de l'Estat sobre la dels grups i sobre els incontrolats de tota procedència».

És ben comprensible que quan durant llargs mesos *es procura* l'aniquilació dels *incontrolats* no pot resoldre's el problema de la liquidació de la *quinta columna*. La suspensió del front interior depèn, per condició primordial, d'una activitat d'investigació i de repressió que no pot ser acomplerta per ningú més que per revolucionaris experimentats. Una política interior de col·laboració entre les classes i d'adulació cap a les classes mitjanes i els petits comerciants condueix inevitablement a la tolerància cap als elements políticament equívocs. La quinta columna no la formen tan sols els elements que pertanyen a formacions feixistes, sinó tots els descontents que desitgen una república moderada. I són aquests últims elements els que s'aprofiten de la tolerància dels caçadors d'*incontrolats*.

La liquidació del front interior es troba condicionada per una activitat àmplia i radical dels Comitès de Defensa constituïts per la CNT i la UGT.

Assistim a la penetració d'elements equívocs en els quadres dirigents de l'Exèrcit Popular, i que no ofereixen les garanties d'una organització política o sindical. Els comitès i els delegats polítics de les milícies exercien un control saludable que avui

està debilitat pel predomini dels sistemes d'ascens i promoció estrictament militar. Cal tornar l'autoritat a aquests comitès i a aquests delegats.

Assistim a un nou fet que pot tenir conseqüències desastroses: batallons sencers són dirigits per oficials que no gaudeixen ni de l'estima ni de l'afecció dels milicians. Aquest fet és greu perquè el valor dels milicians espanyols és directament proporcional a la confiança de què gaudeixen els seus comandaments propis. És necessari, llavors, el restabliment de l'elecció directa i el dret de constitució per part dels de sota.

S'ha comès un greu error en acceptar fórmules autoritàries i no només des d'un punt de vista formal, ja que aquestes encarnen errors enormes i fins polítics que no tenen res a veure amb les necessitats de la guerra.

He tingut l'ocasió de parlar amb oficials superiors italians, francesos i belgues i he constatat que aquests tenen una concepció molt més moderna i racional de les necessitats *reals* de la disciplina que certs neogenerals que pretenen ser *realistes*.

Crec arribada l'hora de constituir l'Exèrcit Confederal, com el Partit Socialista ha constituït el seu cos propi: el V Regiment de Milícies Populars. Crec arribada l'hora de resoldre el problema d'un *comandament únic* duent a terme, en efectiu, la *unitat de comandaments* que permeti passar a l'ofensiva en el front d'Aragó. Crec que ha arribat l'hora d'acabar amb els milers de guàrdies civils i de guàrdies d'assalt que no van al

front perquè serveixen per controlar els *incontrolats*. Crec arribada l'hora de crear una indústria de guerra seriosa i responsable. I crec arribada l'hora d'acabar amb certes extravagàncies flagrants com les del repòs dominical i de certs *drets obrers* que sabotegen la defensa de la Revolució.

Per sobre de tot, cal mantenir aixecat l'esperit dels combatents. Luis Bertoni, interpretant els sentiments expressats per diversos companys que combaten al front d'Osca, escrivia no fa gaire temps:

«La guerra d'Espanya despullada de tota nova fe, de tota idea de transformació social, de tota grandària revolucionària, de tot sentit universal, no és més que una vulgar guerra d'independència nacional en la qual cal tirar endavant per evitar l'extermini que proposa la plutocràcia mundial».

«Es planteja una qüestió de vida o mort, però ja no es tracta d'una guerra d'afirmació d'un nou règim i d'una nova humanitat. És dirà que encara no està tot perdut, però en realitat tot està amenaçat i investit i els nostres mantenen un llenguatge de renúncia, el mateix que mantenia el socialisme italià davant del feixisme: "Compte amb els provocadors! Calma i serenitat! Ordre i disciplina!". Coses que pràcticament es *redueixen* al *laissez faire*. I igual com a Itàlia, el feixisme acabarà vencent si no es produeixen esdeveniments que escapen a les nostres previsions. És inútil afegir que no fem cap altra cosa que constatar, simplement i sense condemnar els nostres. No podem afirmar fins a quin punt podria ser diferent i més eficaç la seva conducta, en tant que la pressió italoalemanya augmenta en el fronts i la dels bolxevics-burgesos s'incrementa a la rereguarda».

Jo no tinc la modèstia de Luis Bertoni. Tinc la pretensió d'afirmar que els anarquistes espanyols podrien tenir una política diferent de la que preval; pretenc poder aconsellar algunes línies generals que condueixin a una reacció immediata, capitalitzant el que sé de les experiències recollides a les diverses i grans revolucions recents i el que llegeixo en la mateixa premsa llibertària espanyola.

Crec que tu deus plantejar-te el problema de saber si serveixes millor a la Revolució, si aportes una major contribució a la lluita contra el feixisme participant en el Govern, o si no series infinitament més útil portant la flama de la teva magnífica paraula entre els combatents i a la rereguarda.

Ha arribat l'hora de classificar la significació unitària que pot tenir la nostra participació en el Govern. Cal parlar a les masses i apel·lar al seu judici sobre si té raó Marcel Cachin quan declara a *L'Humanité* del 23 de març: «Els responsables anarquistes multipliquen els seus esforços unitaris i les seves crides són escoltades cada cop més».

O bé si tenen raó la *Pravda*[16] i els d'*Izvestia*[17] quan

16 N. del T.: ha estat un conegut diari rus, òrgan oficial del Comitè Central del Partit Comunista de la Unió Soviètica entre 1918 i 1991.

17 N. del T.: És un diari rus de molta tirada i trajectòria dilatada. La paraula *izvèstia* en rus significa 'notícies' i és una abreviatura del nom oficial *Izvèstia Soviètov Naródnikh Deputàtov SSSR* (en alfabet ciríl·lic: Известия Советов народных депутатов СССР), que significa 'Notícies dels Soviets dels Representants Populars de l'URSS'.

calumnien els anarquistes espanyols tractant-los de sabotejadors de la unitat. Cal cridar les masses perquè jutgin la complicitat política i moral que representa el silenci de la premsa anarquista espanyola davant els delictes dictatorials de Stalin, davant les seves persecucions contra els anarquistes, davant les monstruoses maneres de fer contra l'oposició leninista i trotskista. Un silenci recompensat amb mèrit per les difamacions dels d'*Izvestia* contra *Solidaridad Obrera*.

Cal cridar les masses perquè jutgin si certes maniobres de sabotatge a l'avituallament no entren en el pla anunciat el 17 de desembre de 1936 per la *Pravda*, que deia:

«Pel que fa a Catalunya, ha començat ja la depuració dels elements anarquistes i trotskistes; aquesta obra serà duta a terme amb la mateixa energia amb què s'ha fet a la URSS».

Ha arribat l'hora d'adonar-se de si els anarquistes estan al Govern per ser les vestals d'un foc quasi extingit, o si hi són només per servir de barret frigi als polítics que flirtegen amb l'enemic o amb les forces de restauració de la *República de totes les classes*. El problema es planteja amb l'evidència d'una crisi que sobrepassa els homes que són els personatges representatius.

El dilema «Guerra o Revolució» ja no té sentit. L'únic dilema és aquest: «O la victòria sobre Franco gràcies a la guerra revolucionària, o la derrota».

El problema per a tu i per als altres companys és el d'escollir entre el Versalles de Thiers i el París de la Comuna,

abans que Thiers i Bismarck no fessin la *unió sagrada*.

A tu et toca respondre, perquè tu ets la llum que oculta la veritat.Carta oberta a Federica Montseny (14 d’abril de 1937)

Guerra i Revolució (21 d'abril de 1937)

La república espanyola va néixer —el mes d'abril de 1931 — d'una revolució gairebé pacífica. Un cap socialista espanyol reconeixia que aquesta revolució «no havia remogut les entranyes del país». La República va decebre les masses populars: aquesta no rebé cap consolidació social. La reforma agrària votada per les Corts va ser arrossegada de projecte en projecte i va ser aplicada amb dosis homeopàtiques.

El mes d'octubre de 1934, un camperol andalús es convertia en intèrpret de diversos milions de semblants seus dient a Bertrand de Jouvenel: «Els socialistes ens havien promès la terra. Avui se'ns diu que l'aplicació de la reforma agrària és una cosa molt complicada. I continuem treballant com sempre per tres pessetes al dia».

La República decebrà igualment les masses populars de les ciutats. Quan Ernesto Toller va preguntar a un obrer català què en pensava de la República, rebé aquesta resposta significativa: «És el mateix gos amb un collar diferent».

Una República que s'hagués mostrat decidida a millorar les condicions socials hauria estat políticament forta fins al grau de no haver de témer una insurrecció feixista. La República no protegia amb prou solidesa els interessos capitalistes, però tampoc afavoria l'emancipació del proletariat. Ha estat

històricament còmplice del feixisme per la seva obstinació a buscar l'equilibri per mitjà de combinacions governamentals en comptes de consolidar-se a força d'una ferma política socialista.

Quan va esclatar la insurrecció feixista, la República va arribar a polaritzar políticament tots els partits i totes les organitzacions d'avantguarda, només perquè va aparèixer neta d'infiltracions clarament reaccionàries i com l'única trinxera rere la qual es podia resistir l'atac de les forces conservadores.

Més que el Govern, s'acceptà l'Estat. Aquest aparegué com l'òrgan-enllaç entre les diverses formacions de defensa i els nous organisme administratius, i com un centre regulador de les diverses forces polítiques d'esquerra.

Sota l'aparent unió hi subsisteix una profunda escissió. D'un costat, es trobaven els *lleials*, senzillament republicans i més o menys progressistes. A prop d'ells es trobava la socialdemocràcia, per la qual la lluita entre feixisme i Revolució social es reduïa a una guerra entre feixisme i antifeixisme. De l'altre costat, es trobaven els anarquistes i les elits proletàries, unes i altres convençudes que la *consigna*, «Guanyar la guerra», no tenia més sentit real que el d'un lapse, d'un objectiu immediat. Assolir aquest fi era una necessitat vital i absoluta per tots els partits d'esquerra i per totes les organitzacions sindicals; era també una condició per al progrés social i polític de la nació. Però això no significa que s'hagi de limitar la revolució social a una *guerra entre Madrid i Burgos*, a una guerra entre la República d'Azaña i el Govern de Franco.

La *guerra* a Espanya és una *guerra civil*, ja que és una lluita armada política i social. I encara ho és més si és considera el fet que no es tracta d'una lluita entre petites faccions de poca relació amb la vida de les masses. L'esdeveniment no té res de combat en privat. Una lluita entre els partidaris de Franco contra els d'Azaña hauria pogut presentar força semblances amb la *guerra*. Però no és el cas d'aquesta lluita armada amb la qual es troben compromeses les conquestes socials de Catalunya, d'Aragó i de Llevant. És amb aquesta lluita que es transformarà tota la vida de la nació d'acord amb la direcció política i social que determinin els vencedors: una lluita que no pot acabar amb una retirada de tropes, sinó per l'èxode dels vençuts.

La naturalesa i l'extensió del conflicte, les seves formes de desenvolupament i les inevitables condicions de la seva solució són tals, que els aspectes de la lluita armada són els de la *guerra*, però la seva essència és la de la *Revolució social.*

El proletariat està en lluita contra la burgesia mentre que l'alt clergat i les castes militars li fan la guerra. Com diuen els francesos, «l'or és el nervi de la guerra».

El pes econòmic de la guerra no pot continuar a càrrec de la burgesia; ha de pesar, doncs, sobre una *nova economia de guerra*. Una *indústria de guerra* potent necessita com a condició indispensable una *economia de guerra* que, per ser veritable economia, ha d'inspirar-se en les necessitats d'interès general, tant per finalitat, com per raó absoluta d'existència. Els problemes financers i monetaris, així com els diferents problemes econòmics, no poden ser resolts *econòmicament*

sense topar amb els interessos de determinades classes socials.

Penso que la socialització de les indústries grans i mitjanes és una *necessitat de guerra* i una creació indispensable per a l'*economia de guerra*. Alguns antifeixistes estan tan persuadits d'això com jo mateix, però no són col·lectivistes per principi. I sent partidari com sóc de *la necessitat actual* de la socialització de la gran i mitjana indústria, tindré amb mi l'opinió d'aquest antifeixistes que eventualment s'avindran a aportar la seva ajuda.

En cas contrari, mantinc les meves reserves quant a la utilitat econòmica de la socialització de la indústria petita amb relació a les *necessitats de la guerra*, i em veig amb la necessitat de discutir amb els companys que volien estendre al màxim la socialització industrial.

Apel·lo a la meva posició centrista. A la dreta tinc els contraris a la socialització i a l'esquerra, aquells que en són partidaris de manera absoluta i amb tendències maximalistes. Jo em trobo al centre en companyia de tots els col·lectivistes que pensen com jo i dels antifeixistes que, considerant indispensable la creació d'una economia de guerra sòlida, pensen que la socialització de la indústria pesada i mitjana és una de les principals bases i un dels factors cabdals. La posició centrista no només no té en compte les raons estrictament econòmiques i actuals que militen en favor de la tolerància cap a la petita burgesia, sinó que tampoc preveu les raons psicològiques.

La contrarevolució està en marxa (5 de març de 1937)

Azaña, que fou membre del Govern provisional de la República amb Zamora i Lerroux, deia en un míting pronunciat a Madrid el setembre de 1930: «Nosaltres conquerirem la llibertat apel·lant a totes les forces antimonàrquiques, poc importa com s'anomenin i on es trobin». Aquesta va ser la fórmula de la primera *unió sagrada*. Aquesta unió adoptà el republicanisme com a denominador polític comú. L'agost de 1931, la República es va creure prou forta per precipitar el despreniment de les masses proletàries que s'apartaven del Govern. És per decret que s'ordenen les deportacions d'anarquistes i sindicalistes cap a les presons de la Guinea. El 20 d'octubre de 1931, les Corts, inclosos els diputats socialistes, van votar el projecte de llei de defensa de la República que va ser aplicat a la repressió dels moviments anarcosindicalistes.

Des de 1932, el pronunciament de Sevilla demostra que el feixisme republicà és un perill més gran que el de la restauració monàrquica, però Azaña, parlant a les Corts de la temptativa del general Sanjurjo, proclamava que la República no estava malalta i que es trobava «purgada de les espargides restes de l'antic règim que encara podia contenir». El gener de 1933, Azaña ordenava amb uns «trets a l'estómac» la massacre dels insurgents de Casas Viejas —fet que el 2 de febrer següent és aprovat per 150 diputats socialistes. El febrer de 1936, durant

una entrevista al *Paris Soir*, Azaña proclamava que Gil Robles i Lerroux havien estat liquidats i declarava: «Per sobre de tot, desitgem fer regnar l'ordre [...]. Diguem-ho bé, nosaltres no volem fer la Revolució [...]. Jo vull governar en la legalitat. Res d'innovacions perilloses [...]. Volem la pau social, desitgem l'ordre, som moderats [...]».

Després que esclatés la insurrecció feixista, els partits socialista i comunista es van afegir a la fórmula d'Azaña del setembre de 1930: defensa de la República democràtica i parlamentària. I encara persisteixen en aquesta posició que obre el camí a la contrarevolució.

Luis Pierard, diputat del Partit Obrer belga, va reconèixer fa poc al *Regards* que «el socialisme a Catalunya era pràcticament inexistent abans del 19 de juliol». La UGT, a Catalunya, tenia en aquells moments 9.000 afiliats, i ara en disposa de 50.000. Una hipertròfia tan ràpida és significativa. La UGT atrau cap a ella les classes mitjanes. Els venedors de peix de Barcelona van ingressar-hi en massa per escapar de la col·lectivització del peix que figura en el pla de la CNT. I el que es produeix a Barcelona té igualment lloc a tot Catalunya, l'Aragó i el Llevant. Els enemics de la col·lectivització de la terra, de la indústria i del comerç han ingressat en massa a la UGT i al PSUC. *Treball*, òrgan del PSUC, combat la col·lectivització mentre que la CNT i el POUM la defensen. Per descomptat, el lligam entre el possibilisme oportunista dels dirigents del PSUC i els burgesos i els partits burgesos agregats al Front Popular és evident.

Ja durant el curs de la insurrecció d'Astúries s'havia assistit al ràpid mimetisme pseudorevolucionari de la classe mitjana. Quan el comitè de Mieres va fer una crida als seus empleats, enginyers, capatassos, etc., es va assistir al fenomen següent descrit al *Diario de un Minero*, publicat per *Giustizia e Libertà*: «Al cap de poc de llegir la proclamació, els elements de dreta es van precipitar a posar-se sota les nostres ordres i fins i tot van arribar a barallar-se entre ells per ser els primers. Un excés de zel sospitós. Són els primers a saludar aixecant el puny i a cantar lloances a la Revolució quan es troben els obrers. En canvi, reben racions d'aliments, tabac i altres productes, racions en ocasions superiors a les dels mateixos revolucionaris. Els proletaris són imprudents i generosos com els nens [...]».

Així mateix, els burgesos donen mostres d'habilitats i d'hipocresia «sobretot quan les seves vides estan en joc». Després del 19 de juliol, a Catalunya, Aragó i el Llevant es viu el mateix fenomen.

Quan el PCE va publicar un manifest signat per Jesús Hernández —agost de 1926— declarant lluitar únicament per una República democràtica, i quan el mateix partit va confirmar aquesta línia de conducta el 15 de desembre del mateix any, no era tan sols per conformitat de la plutocràcia exterior i dels *governs democràtics*, sinó per tranquil·litzar els milers de pseudoneòfits que s'havien infiltrat als seus quadres i als de la UGT. Fins i tot les JSU (Joventuts Socialistes Unificades) van renegar del socialisme. El seu secretari general, Santiago Carrillo, declarava en el Congrés Nacional de les JSU (València, 15 de gener de 1937): «Nosaltres no lluitem

per la Revolució social. La nostra joventut no és ni socialista ni comunista. La JSU no és una joventut marxista». *Ahora*, òrgan de les JSU, donava suport aquesta tesi rebutjant les directrius i consignes classistes.

Les declaracions contrarevolucionàries de Juan Casanovas (*La Depêche de Toulouse*, març de 1937) coincideixen amb les de Comorera, militant visible del PSUC, fetes l'últim desembre. Els elements de la Generalitat que l'octubre de 1934 van donar suport al putsch autonomista-feixista dirigit pel triumvirat Badia-Dencàs-Méndez no han desaparegut. Una altra prova d'això són les declaracions de Nicolau d'Olwer. *L'Acció Catalana*, la dreta del PSUC, Galarza consorts: «Heus aquí les forces de la contrarevolució».

La Revolució espanyola es troba atrapada entre Burgos i Bilbao, on catòlics, marxistes i republicans enllacen de la millor manera la seva unitat sagrada, suspenent la CNT del Nord i empresonant al Comitè Regional de la CNT. Es troba bloquejada entre Burgos i València, on es persegueix el diari anarquista *Nosotros* i s'empresona 218 membres de la FAI i de les JL. Està arraconada entre Burgos i Almeria, on el cacic Moron manté a la presó a un dels més heroics combatents antifeixista: Francisco Morato.

El perfil de Noske es dibuixa en tons foscos. El feixisme monàrquic-catòlic-tradicionalista no és més que un dels sectors de la contrarevolució. Cal recordar-ho. Cal dir-ho. No ens hem de prestar a les maniobres d'aquesta gran *quinta columna* que ha demostrat durant els sis anys de la República espanyola la seva tenaç vitalitat i el seu terrible mimetisme.

La guerra civil a Espanya es juga sobre dos fronts politicosocials. La Revolució ha de vèncer sobre aquests dos. I vencerà.